

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Kovas — March 11, 1964

30 Nr.

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

TIKROJO PRIEŠO KONSTATAVIMAS

VIS DAUGIAU ĮSIVĖLDAMOS Į KOVĄ PIETRYČIŲ AZIJOS DŽIUNGLESE, JAV TOLSTA NUO SAVO TIKROJO PRIEŠO. — PADALINIMAS KOMUNISTŲ Į GERUS IR BLOGUS, SURISO JAV RANKAS, NELEISDAMAS ĮSINAUDOTI NUOMONIŲ PRIEŠINGUMUS KOMUNISTINIAME PASAULYJE.

Vytautas Meškauskas

Kolumnistas David Lawrence tik dabar konstatavo tai, dėl ko mes šioje vietoje seniai sielojome:

"Šaltasis karas karštėja, tačiau Jungtinės Valstybės nežiūri į tikrą priešą. Daug kalbama apie JAV karinės akcijos sustiprinimą Pietų Vietname, bet mūsų vyriausybė nė vienu žodžiu neatskleidžia tiesos apie Pekino ir Maskvos komunistinių režimų agresijos veiksmus Pietryčių Azijoje ir kitose pasaulio dalyse.

Amerikiečiai yra susirūpinę Pietų Vietnamo būkle. Eilė kongreso narių diskutuoja, ir apie tai bus ginčijamasi priešrinkiminėje kampanijoje. Kongrese sugestionuojama, kad JAV laimėtų karą ar pasitrauktų iš to krašto.

Tačiau kas aplanai imant Washingtoną užmirštama yra tai, kad tikrieji kaltininkai yra Sovietų Sąjunga ir Raudonoji Kinija."

D. Lawrence toliau teigia, kad visiems aišku, kas yra visų neramumų kaltininkas (vairiose pasaulio dalyse, bet jis dėl to nekaltinamas. Dažnai siūloma tą reikala pvesti Jungtinėm Tautom, tačiau šioji organizacija — teigia Lawrence — yra sovietų bloko kontroliuojama.

Priešingos tai pažitrai nuomonės Valstybės Sekretorius Dean Rusk, kalbėdamas Elektrikų unijos konferencijoje Washingtone, aiškina, kad ne visos komunistų valstybės yra vienodai blogos ar "raudonos", kad esą visokių tos pagrindinės spalvos atspalvių ir tokiu būdu yra blogų ir pusėtinų komunistų. Už tai JAV ir neturi vieno masto visom komunistinėm valstybėm, nors iš principo komunistų ir laisvojo pasaulio siekiai negali sutapti.

Toks komunistų dalinimas į gerus ir blogus kol kas sukėlė tik painiavos, lygiai taip pat kaip paduodami sovietams kviečius amerikiečiai neteko moralinės teisės smerkti kitų valstybių prekybą su komunistiniais kraštais.

Man atrodo, kad ir vienas iš aktualiausių šių dienų klausimų — pietinio Vietnamo egzistencija — negali būti išspręstas Mekongo deltos džiunglėse. Daugelis amerikiečių sutiktų su Walterio Lippmanno nuomone, kad de Gaulle siūloma viso to kadaiše prancūzų valdyto rajono, ne vien Pietų Vietnamo, neutralizacija, yra neblogo išėjimo, tačiau ir Lippmannas sutinka, kad derėtis dėl tokio plano amerikiečiai gali tik iš stiprių pozicijų, kurių jie šiuo metu neturi. Lippmannas prileidžia, kad ir šiaurinio Vietnamo valdovas Ho Chi Minh norėtų tokio neutraliteto, siekiant bent kiek atsipalaiduoti nuo priklausomybės R. Kinijai. Čia Lippmannas, man rodos, daro labai būdingą amerikiečiams klaidą. Ho Chi Minh gal būtų ir norėjęs neutraliteto, tačiau jis greičiausiai savo norą gali įgyvendinti lygiai tiek pat, kiek Sniečkus su Paleckiu. Jokio savarankiško sprendimo tie du negali padaryti, lygiai taip pat kaip Lenkijos Gomulka, nors tas naudojosi didesne autonomija, ar Rytų Vokietijos Ulbrichtas. Visur galutinis žodis priklauso Kremlui. Jis nustato, kokio atspalvio turi būti jo sėlity vėliava. Už tai tautos ar jos valdovų noras komunistiniame režime nevaidina jokio vaidmens.

Tiesa, komunistinis pasaulis nėra vienalytis, tačiau skilimas tarp Maskvos ir Pekino dar nėra taip toli pažengęs, kad pateisintų kai kurių amerikiečių komentatorių viltis. Atvirkščiai, Maskva su Pekinu varo draugiškas socrungtynes, kuri iš jų daugiau atims pozicijų iš amerikiečių. Už tai buvęs Šanchajaus burmistras ir Formozos karinis gubernatorius, vėliau susipykęs su Čiangaišeku, K.C. Wu sekmadienio (kovo 8 d.) Chicago Tribune aptardamas New Yorko Times sovietų žinovu Harry Schwartz knyga apie Rusijos — Kinijos san-

tykius amžių bėgyje (Tsars, mandarinai, ad commissars, Lippincott leidykla 252 ps. 5 dol.) iškelia idomų klausimą. Girdi, kodėl tokie realistai, kaip kiniečių komunistai, iki šiol atsisako suprasti, kad Kinija negali laikytis viena prieš dvi didžiausias pasaulio galybes: JAV ir Sovietų Sąjungą? Kodėl jie atkakliai ginčydami su sovietais ideologiniais klausimais, nesumažino savo opozicijos JAV, ne tik nesulpnino, bet dar daugiau sustiprino savo veiklą tame pačiame Vietname?

Belaukdami atsakymo į tą klausimą, paspekuliokime apie JAV galimybes išnaudoti komunistų nuomonių skirtumus. Jei laikysimės Rusk klasifikacijos, kad yra blogų ir pusėtinų komunistų, tai turėsime prieiti išvados, kad JAV gali susidėti tik su pusėtinai gerais komunistais. Kadangi sovietai, atrodo, tinka tai kvalifikacijai, tai JAV turi susidėti su Maskva prieš Pekiną.

Ergo, JAV yra iš anksto užsiangažavusios būti sovietų pusėje komunistų vidaus konflikte ir tuo pačiu jų rankos yra surištos politiniame intrigu žaidime. Dar blogiau, ne Kinija, bet Sovietų Sąjunga yra pavojinga JAV: tokiu būdu JAV su tokia savo geresnių ar blogesnių komu-

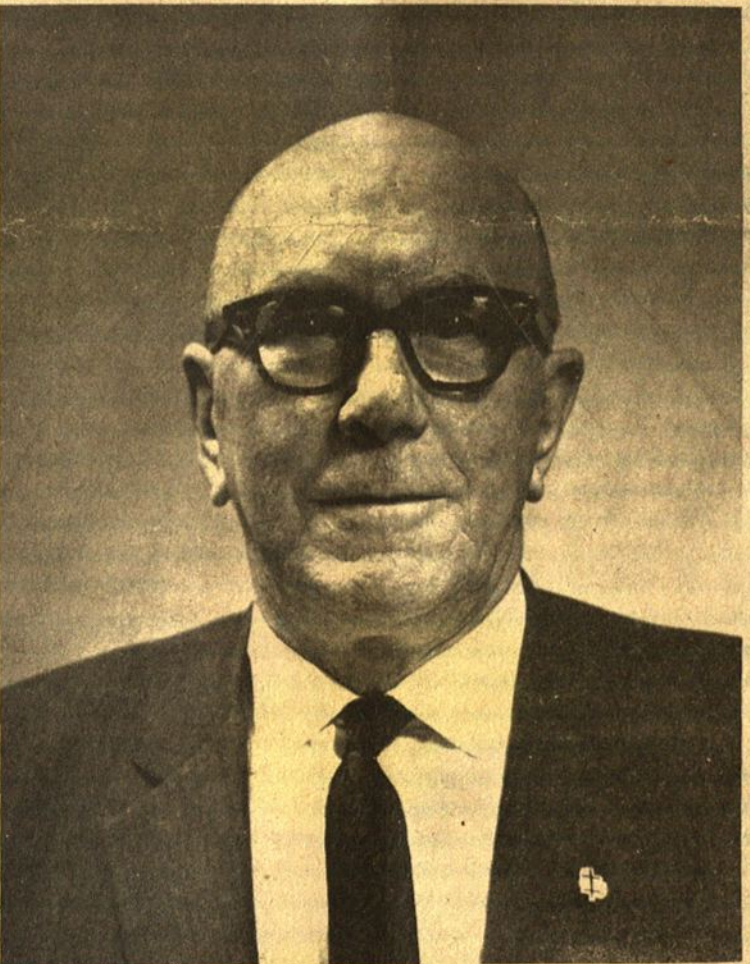
nistų vertinimo filosofija padeda aršiausiam ir pavojingiausiam priešui. Už tai tenka sutikti su de Gaulle teigimu kancleriui Erhardui, kad JAV yra savo prieštaravimų auka.

Kas naujo
Pasaulyje

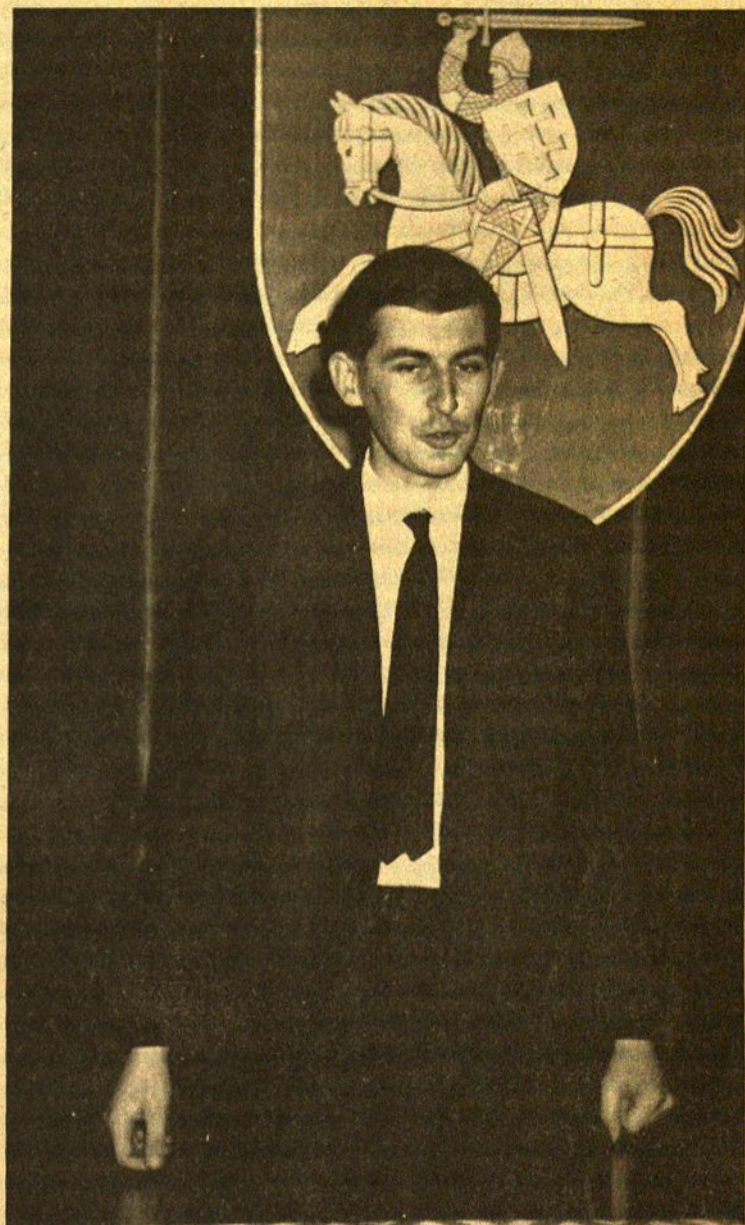
* GRAIKIJOJE PLEČIANTIS protestų prieš JAV demonstracijoms, laikraščiai pradėjo skaičiuoti, kiek dolerių buvo išmokėta pagalbos Graikijai sąskaiton. Susidaro įspūdis, kad tais doleriais jau buvo išspręstos ir graikų politinės problemos. US News & World Report (kovo 16 d. nr.) klausimas, ar JAV gali pasitikėti sąjungininkais, po karo dolerių dėka atsistojusiais ant kojų, rodo "dolerinės politikos" mentaliteto griaučius, kuriais buvo manoma išugdyti Vak. pasaulio dėkingumo jausmus Amerikai.

* NESENAI VAKARŲ PRIPALINTOJI Zanzibaro revoliucinė vyriausybė suvalstybinę žemės ūkį, kad apsaugojus jį nuo "kapitalistinių išnaudotojų".

RUOŠIASI PAGERBTI K. LIAUDANSKĄ

Kostas Liaudanskas, Los Angeles lietuvių visuomenei pažįstamas visuomenės veikėjas, vasario 21 d. tydomis atšventė 75 metų amžiaus sukaktį. K. Liaudanskas, nežiūrint didelio amžiaus, tebėra judrus, energingas visuomenininkas, sekmingai vadovaujantis LB Vakarų apygardai, Los Angeles ramovėnams, einančiam ALT išdininko pareigas ir savo darbu remiantis visas patriotines lietuvių organizacijas. Iš Los Angeles įvairių organizacijų susidaręs specialus komitetas, kovo 21 d. Los Angeles Lietuvių Tautiniuose Namuose Kostui Liaudanskui rengia pagerbimą.

PERKŪNAS LIUTKUS, Lietuvos pasiuntinybės Prancūzijoje sekretoriaus Antano ir Janinos Liutkų sūnus, baigęs Sorbonnos universitetą teisės mokslus ir garsųjį Paryžiaus Politinių Mokslų Institutą, dabar dėstąs valstybinę teisę Paryžiuje Aukšt. Komercijos Mokykloje, yra Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Tarybos narys, aktyviai besireiškiantis lietuviškoje veikloje.

KELIĄ JAUNIMUI!

ALGIRDAS J. GREIMAS

Gulbės, kelią! Gervės, kelią! Debesų keliu plačiuoju Aš važiuoju!

baigtąjį vyną. — O kad daugiau tokių švenčių būtų! — Šnekėjos tautiečiai, ir tučiuojau nutarė rengti nebe tautos, bet parapijos šventę: minėti Šv. Kazimierą pietų forma, kurios pagrindiniu personažu numatytas ant iešmo keptas paršiukas. Šitoks minėjimas susilaukė karšto visų tautiečių pritarimo.

Vasario 16-sios Dienos minėjimas Paryžiuje šiais metais, dideliame lietuviškosios visuomenės pasitenkinimui, praėjo labai sklandžiai ir gerai. Pora prakalbų: viena — senimo, kita — jaunimo; viena p. Ministerio S. Lozoraičio, kita — jaunųjų, bet tikrų jaunųjų, grupės atstovo Perkūno Liutkaus. Pora eilėraščių: vienas, truputį liūdnas — Brazdžionio, kitas, linksmesnis — Maironio. Pora rečitatyvų iš sunkių operų — kad ir rafinuotiems estetams šio to būtų. Eilė lenciugėlių, malonėlių ir kitokių liaudies žokių, pademonstruojančių mums gražų mūsų jaunimą. O po kubilio — prie bačkos. Priėmimas kuklus, bet kultūringas: Kęstučio Zapkaus vadovaujami, Paryžiaus dailininkai, pavirtę barmenais, pildė vieni — neblogo Provanso ružavajį, o kiti — dar neblogesnį šampanijos

Bet grįžkime prie 16-sios Vasario. Ministeris S. Lozoraitis paryžiečių neapvyklė — šnekėjo jis trumpai ir drūtai. Jo kalba išvystė dvi pagrindines temas: Lietuva gavo nepriklausomybę ne kaip dovaną: tai tik lietuvių tautos subrendimo apvainikavimas. Juodųjų ir geltonųjų rasų tautos kuone kas mėnesį švenčia naujas nepriklausomybes ir įrašomos į Jungtines Tautas: Lietuvai laikas irgi turės atėti. Tačiau kai į sceną užlipo lietuviškas ažuoliukas, kai susikūprinęs, kad rankomis visgi pasiektų stalią, prabilo lietuviškai, atsiprašydamas už savo žemaitišką — provansališką akcentą, Paryžiaus lietuviai pajuto, nelyginant šviežias vėjas būtų pertraukęs per šalį:

"Mes esame gimę lietuviais, bet dabar, ar mes dar esame lietuviais?"

Mes, jaunieji, nesame nei pabėgėliai, nei emigrantai. Mes pilnateisiai jau čia gimę, prancūzai, vokiečiai, amerikiečiai. Mes čia mokomės ir dirbam, čia balsuojam ir atliekam karinę prievolę — žodžiu, gyvenam. Ką gi tad reiškia mūsų sąlygose būti lietuviais? Kaip ir kodėl mes turime būti lietuviais?

Ar tam, kad sutelkti grupę lietuvių Vasario 16-sios proga?

Kad pašokti malūną ar lenciugą?

Kad padeklamuoti ar padainuot?

Mes norime tikėti, kad tai vien linksmoji dalis, bet kad yra dar ir rimtoji dalis.

Mes seniai, renkamės į Vasario 16-sios Dienos minėjimą kaip į mišias, atšvenčiame ją, kaip

ŠIANDIEN IR RYTOJ

CHRUŠČIOVAS iki šiam laikui dar nenutarė galutinai nutraukti paskutiniuosius ryšius su Pekinu, gi Mao, būdamas kantrus, nenori rodytis perdaug arogantiškas, tačiau puolimai iš vienos ir kitos pusės tęsiasi.

Neseniai Pekinas metė Maskvai naują kaltinimą, kad ji suburžaužėjusi ir išdavusi pasaulio revoliuciją, kurios trokšta 90% žmonių pasaulyje. Kinai atsisako Maskvai pripažinti komunistų atstovavimą ir sako, kad Belgijoje, Brazilijoje, Australijoje ir Ceylone jau susiorganizavo prokiniešų komunistų grupės. Yra net Maskvoje tokia grupė nelegaliai įsisteigusi. Gi pas Maskvos satelitus yra daug komunistų rodančių Pekinui simpatijų. Tai daugumoje užkietėję stalinistai, nušalinti nuo valdžios postų, kurie tikisi vėl atgauti valdžią, jėgos persvarai pasikeitęs.

Paskutiniu laiku Maskva pradėjo rodyti didelį aktyvumą satelituose, stengdamosi juos išlaikyti savo rankose. Bet ideologinis skilimas tarp Maskvos ir Pekino duoda jiems progos bandyti atsikratyti Maskvos autoriteto. Neseniai buvo pranešta kad didelė rumunų komunistų delegacija išvyko kelionei į Pekiną.

Atrodo, kad Rumunijos vadai nori išnaudoti Maskvos-Pekino nesutarimus, kad sau gautų truputį daugiau laisvės nuo Rusijos. Šitas jų noras padidėjo po paskutiniojo Comeco (Rytų Europos Bendroji Rinka, kuriai vadovauja Maskva) nutarimo, neleisti Rumunijai pasidaryti pramonine valstybe. Rumunai pamatė, kad jie pasmerkti likti žemdirbių tauta, paprastais žaliavos pristatytojais.

Jų noras išsisukti iš Maskvos globos nėra vienintelis įvykis už geležinės uždangos. Panašūs vėjai pučia Lenkijoje ir Čekoslovakijoje. Lenkai, nežiūrint rusų spaudimo, vis dar atsisako pasmerkti Mao politiką.

Nesutarimai tarp Maskvos ir Pekino yra rimti, bet, sakoma Varšuvoje, nereikia laukti pilno skilimo ir ateity dar galės įvykti susitarimas.

Laisvajame pasaulyje esantieji komunistai šiame klausime pasirodo aktyvesni ir ypač jaunieji, kurie remia Pekino politiką, nori iš partijų vadovų nušalinti senius Maskvos pataikūnus.

★

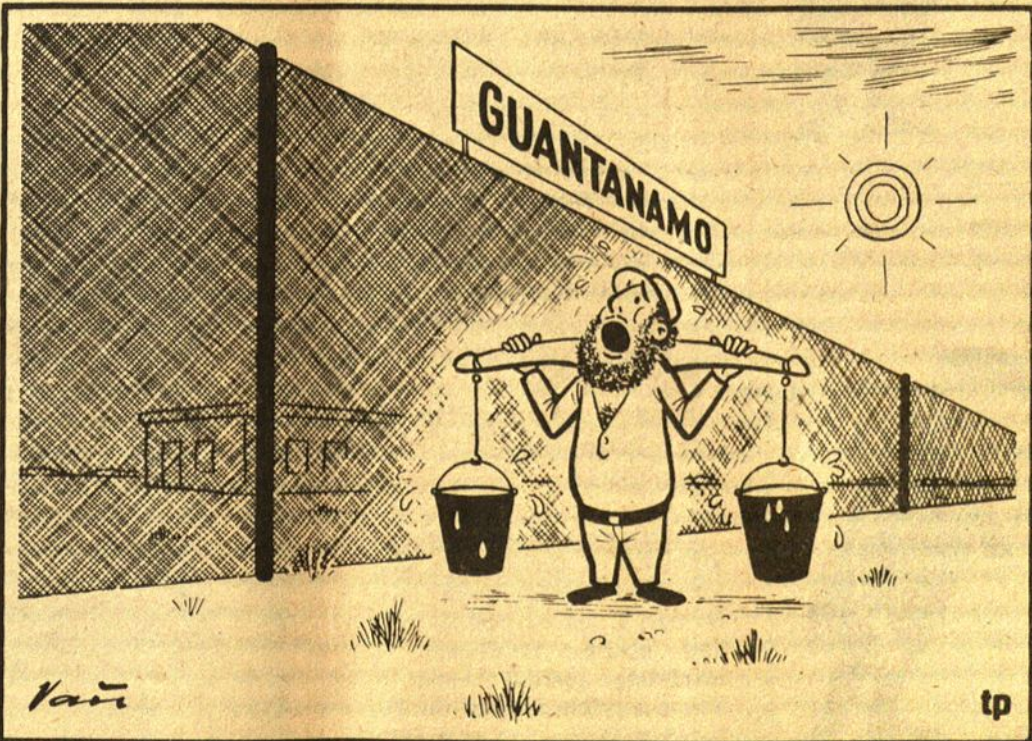
HÁVANOJE netikėtai gatvėje susitiko sovietų ir kinų delegacijų nariai.

-- Kaip jums patinka Kuba? -- klausia rusas.

-- Aš čia jaučiuosi kaip namie, -- atsakė patenkintas kinas.

-- Pilnai tam tikiu, -- pastebėjo rusas, -- nes maistas čia tikrai blogas...

(vg)

- Vanduo...! Šviežias vanduo... pirkite vandenį...!

(Nukelta į 2 psl.)

Kelią jaunimui!

(Atkelta iš 1 psl.)

ritualą, rimties, liūdesio, vilčių ir pareigos atmosferoje. Mums jautimasis lietuviu gautas iš tėvų, su kalba, dainomis, papročiais, su visu gyvenimo stiliumi. Bet reikėtų gal kartais paklausti savęs, ar mūsų "senių", nuolatinis liūliavimasis prisiminimais negali sukelti jauniems atšaldžių abejonių, ar jų jau kitokia tėvynės meilė neturi teisės į papildomą žingeidumą, į norą ne tik kitaip jausti, bet ir pagal save žinoti?

"Šiandien švenčiame 16-to Vasario. Kas tai per diena? Jums -- aišku: tai Nepriklausomybės šventė, Jūs gyvenote, šventėte tas dienas Lietuvoje, jums tai realus įvykis.

Mes gi turime 16-ąją Vasario, 4th of July, 14 Juillet, šešioliktoji Vasario mums -- tai tik viena iš istorinių datų, kaip ir Žalgirio mūšis ar Jogailos vestuvės, paskendusį tolimą praeitį."

Prancūzų televizijos operatorius prieš keliolika dienų sustabdinėjo gatvėse paauglius jaunuolius, statydamas jiems vis tą patį klausimą: "Ką reiškia jums 14-ta Liepos?" Vieniems -- tai kažkokio mūšio data, kitiems -- tautinė šventė, kurios kilmė abstrakčiai miglota; dar treči prisimindavo Bastilijos vardą, kuris būk tai buvęs Italijos miestu, kuriame Napoleonas sunižėjęs austrus. Tai jau senas įvykis, minimas iš pročių, virtęs tradicija. Tai diena, kur neįmanoma mokytis, tai taryba, tai diena, kada šokama visose gatvėse ir jų sankryžose.

O ką gi reiškia lietuviškam jaunimui mūsų 16-to Vasario? Manau, kad nėra tokių, kurie nežinotų šios datos reikšmės. Tačiau tą dieną niekas neatpažina duos jų nei nuo tėvų (mokyklą, nei nuo darbo. Šitas Lietuvos istorijos įvykis minimas darbo dienai pasibaigus, vakare, kelias valandas nuvargiant nuo miego. Visos tautos turi savo šventes, atžymimas visa eile pramogų, pasilinksminimų ir minių jungiančių manifestacijų. Mums, vyresniesiems, 16-toji Vasario -- tai irgi tradicinė šventė, jos minėjimas susideda iš oficialiosios dalies su prakalbomis, ir linksmosios -- su dainomis, šokiais, deklamacijomis. Visa tai ceremonija -- tai tik pretekstas sentimentaliesiems prisiminimams. O ką ji reiškia mūsų jaunimui, motinos sūjonuose ar yščiūje atvežtam Vakarus? Ar mūsų išjautimai yra pakankamai svarūs ir reikšmingi jauniems, kurie auga, bręsta nors ir lietuviškoj šeimoj, bet drauge ir svetimoj

visuomenėj, kuri jiems duos duoną, žinojimą ir ateitį? Ar mūsų labai jau asmeniškai prisiminimai gali žiebtį juose tokią pat tėvynės meilę ir tokią pat tikėjimą į ją?

"Kokia yra ta Lietuva? Kaip joje buvo gyventa, tvarkytasi, kas joje nuveikta.

Jiems reikia faktų, paaiškinimų, o ne mūsų amžinos lopšinės: "kaip gera buvo mūsų senoj Lietuvoje." Reikia jiems tikros -- geros ir blogos -- Lietuvos; Lietuvos su pavasario purvynais, su skurdžiais kumetynais, su krizėmis ir perversmais; Lietuvos realios, kaip realios jiems yra Prancūzija, Vokietija ar Jungt. Amerikos Valstybės.

Perkūnas Liutkus kreipiasi į senimo -- t. y. mūsų -- vaizduotę. Iš tiesų, reikia stengtis, norint suprasti, kad čia gimusiam jaunimui Lietuva yra galbūt tik mitas, o ne realybė, kad keletas dainelių, šokių ir eilėraščių dar nepadaro tėvynės, kurią galima ir norisi mylėti.

Prancūzijos lietuviškasis jaunimas galvoja: mūsų čia nedaug, gal kitur lietuvių kitaip tvarkosi?

"Eina gandai, kad Jungt. Valstybėse yra beveik milijonas lietuvių. Galvojame: kaip ten gera, linksma; jie kalba, galvoja lietuviškai, gyvena lietuviškai. Ir štai sužinojome iš mūsų draugų -- Amerikos lietuvių, kad lietuvių ten išsiblaškę, išsisklaidę. Emigrantų pirmasis ir didžiausias tikslas esąs tapti amerikoniais, uždirbti pinigų, turėti mašiną, televiziją, ir t. t. O egzilai dažnai atrodo, kivičijasi dėl partijų ir asmeniško intereso."

Palieku "Dirvos" skaitytojams spręsti, ar Prancūzijos jaunimas teisingai juos mato, ar milijonas lietuvių, tai tik gandas.

Kur tad kreipti akis, beieškant tikrų lietuvių?

"Dabartinėje okupuotoje Lietuvoje, už geležinės uždangos, gyvena trys milijonai lietuvių. Ar jie kartais nebūtų tikriausi, gryniausieji lietuvių, nors ir okupuoti, o gal kaip tik dėlto, kad okupuoti?"

Tai žodžiai, jau ne kartą girdėti iš kai kurių vyresniųjų lūpų. Bet tai buvo pasikalbėjimai, ginčai tos kartos, kuri dar Lietuvą pažįsta. Visai kitaip jau skamba tai jaunimo lūpose. Jaunimo, kuriam reikia faktų, apčiuopiamų, pačiupinėjamų dalykų, kuris dainelėmis ilgai nepasitenkins.

"Ir štai čia jūs, vyresniųjų, tu, kurie dirbote, kovojote Nepriklausomoje Lietuvoje, šventa pareiga: įteikti mums tą žibintą,

BOLŠEVIKINĖS NESĄMONĖS APIE DONELAITI

STEPAS VYKINTAS

"Lietuvių literatūros istorijoje" 1957 m. bolševikų išleistoje Vilniuje, X skyriuje apie Donelaitį be kitko taip rašoma: "Iš Donelaičio gyvenimo duomenų, užrašų ir poetinių kūrinių išryškėja gili jo asmenybės glūdė prieštaraivai. Savo valstietiška kilmė jis buvo susijęs su liaudimi, darbo žmonėmis, baudžiauninkais, o savo socialine padėtimi, kaip dvasininkas -- klebonas, jis buvo artimas viešpataujantiems feodalų klasėms -- feodalų ideologijai. Šių prieštaraivų reiškiniai paaiškės nagrinėjant Donelaičio kūrybą."

Šios istorijos pratarėmė pažymima, kad X knygos skyrių parašė prof. Vincas Mykolaitis, Nepriklausomybės laikais išgarsėjęs poetas, dramaturgas, beletristas ir literatūros istorikas bei analitikas. Suprantama, kad bolševikinėje Lietuvoje prof. Vincas Mykolaitis negali laisvai rašyti, kaip jis nori, tačiau, žinant jo atsargumą, reikia manyti, kad prof. V. Mykolaitis pažiūrėjęs Donelaitį buvo pakeistos literatūrinio ir politinio politruko Kosto Korsako. Ypač šią maną tezę patvirtina tolimesnė prof. V. Mykolaitis samprotavimai apie Donelaitį, kur yra ženklaus ne Mykolaitis, o Korsako stilius ir galvojimas; Galų gale ne tiek ir svarbu, ar V. Mykolaitis, ar Korsakas apie K. Donelaitį nesą-

kurį mes turėsime parnešti Laisvon Lietuvon. Padėkite mums tapti susipratusiai lietuviams, išmokykite būti veikėjais!"

Neužmirškime, kad Perkūnas Liutkus Lietuvos, tiesa, nematė, bet kad jis jau spėjo baigti teisių fakultetą, kad jis Paryžiaus Politinių Mokslų Mokyklos, mums davusios Roemerį, diplomantas. Jis pasaulio politiką mato realiai: ne mes, o jie, jaunieji, parneši Lietuvą laisvės žibintą. Mūsų pareiga yra išmokyti jaunuosius dirbti ir kovoti. Mūsų pareiga duoti jiems teisę atsakomybės jausmą, teisę savaip "Lietuvą vaduoti".

Užtat ir šių metų Vasario 16-sios minėjimas Paryžiuje yra reikšminga data: pirmą kartą jo metu į sceną užlipo prakalbininkas, kuris negyvena prisiminimais, bet atviru akim žiūri į ateitį. Užtat ir jo paskutiniai žodžiai -- tai pirštu įdūrimas į mūsų -- "vyresniųjų", kaip jis sako -- neramią sąžinę.

"Jaunųjų vardu norėčiau paklausti: nejaugi mes esame našlaičiai, svetimųjų įsūnyti?"

* PAGALBA UŽSIENIUI kiekvienam amerikiečiui kainuoja apie 19 dol. į metus. Prancūzai toji pagalba dar brangesnė -- apie 20,40 dol. į metus. Dėl tos pagalos Prancūzijoje kyla nepasitenkinimas. Ir ne be pagrindo. Kai 30 metų bėgyje Paryžiuje nebuvo pastatyta nei viena nauja ligoninė Afrikoje, prancūzų pinigais, statomos pačios moderniausios. Prancūzija jaučia stoką mokytojų, kai 30 tūkst. jų mokytojauja užsieniuose, 8 mil. prancūzų naudoja šulinių vandent, 2 mil. miestų namų neturi vamzdžiais tekančio vandens. Užsienio paramai išmokama 1,4 bil. dol. į metus...

* ROBERTO KENNEDY noras kandidatuoti į JAV viceprezidento postą kas kart labiau aiškėja. Be įvairių spėjimų politinių komentatorių straipsniuose, yra ir faktų, rodančių, kad rimtai ruošiamasi rinkiminei kovai.

Vienam iš Baltųjų Rūmų patarečių, užsilikusių iš žuvusio prezidento J.F. Kennedy štabo, suteiktus paimti ambasadoriaus postą, teko pakeisti nuomonę įspėjus, kad jis bus sąsąs reikalingas rinkiminėje kampanijoje.

GALVOSŪKIO 19 NR. SPRENDIMAS

Tarp dviejų piešinių yra šie skirtumai: 1. Rodyklė yra kitos formos. 2. Krepšio kampas kitos formos. 3. Antrojo paukščio apačioji sparnas išryškintas. 4. Marškinių apikaklė matyti. 5. Vienu paukščiu daugiau kairėje. 6. Po pažastimi matyti krepšio kampas. 7. Nupiešta kairioji rankovė.

skelbia, kad reikia būti klusniems, gerai atlikti baudžiavines pareigas, o prieštaringas pona yra beprasmiška ir ne-naudinga."

Taigi, prof. V. Mykolaitis meta K. Donelaitiui dėmę, kad jis, kaip dvasininkas -- klebonas, tarnavo kapitalistų interesams, o kaip protestantų kunigas liaupsino Dievą ... Jei taip skelbtų K. Korsakas, nesistebėtume, bet jei taip samprotauja buvęs katalikų kunigas ir ilgametis "Židinio" redaktorius, mums yra daugiau negu nuostabu.

Kristijono Donelaičio "Metų" ideologija mums yra visai pateisinama, nes jis gyveno ne bolševikiniais ir ne revoliucijū, bet literatūrinio sentimentalizmo laikais, kada Ričardsono didaktiniai ir sentimentaliniai romantai dominavo Vakarų Europoje. Tiesa, K. Donelaitis atsisakė nuo sentimentalizmo ir pasuko realizmo link, tačiau, kaip protestantų kunigas, jis negalėjo atsakyti nuo religinių ir moralinių problemų ir idėjų, kurios "Metuose" užima pirmą vietą. Socialinės problemos ne tik Donelaičio "Metuose", bet ir D. Poškos "Mužike ...". Strazdelio dainose yra tik liečiamos, bet ne sprendžiamos nei bolševikinio, nei socialistinio požiūriu, bet tų poetų gyvenamųjų laikų akimis. Todėl nei prof. V. Mykolaitis, nei K. Korsakas, nei Sniečkus, nei Chruščiovas Donelaičio nepadarys bolševiku.

Donelaičio "ideologiniai prieštaraivai" kyla ne dėl poeto prieštaraivų galvojimo, bet dėl jo kūrybos "analitiku" noro Donelaitį užtempti ant bolševikinio kurpaliaus. O kaip gi giliai tikintį kunigą padarysi antireligininku ir nuoširdų humanistą padarysi komunistu?

K. Korsako ir jo "papūgų" literatūrinį melą mes gerai žinome, bet kaip į šį "papūgų" chorą įsijungia ir laisvieji pasaulio lietuviai, mums darosi ne tik nesuprantama, bet ir įtartina... Šit "Vienybės" š. m. sausio 22 d. 4 nr. Vytautas Širvydas vedamajame rašo: "Poetas Marcinkevičius Lietuvoje bene taikliausiai apibūdino Donelaičio vaidmenį mūsų tautos is-

torijoje: Buvo žodis -- dabar paminklas. Žodis gi buvo grynai savas. Pirmas leidėjas L. Rėza 1818 m. sakė: "Niekas nėra skolinis iš svetimų literatūrų". Pasak Korsako, čia buvo: "Milžiniškas kalnas, iškilęs tarp jo amžiaus katekizmo, giesmių, pamokslų ir kitokių religinio pobūdžio knygų". Čia lietuvis valstietis (pagal Mortensenus -- Rytų Prūsijos nusikrautęs žemaitis), Mykolaitis Putino nuomone, "išsiskyrė to amžiaus literatūroje savo realizmu ir valstietiška pasaulėžiūra". Donelaitis buvo apdovanotas giliu poeto jautrumu. Venclova mano, kad jo žodžiai skamba "nepalaužiamu tikėjimu savosios tautos gajumu ir istorinio optimizmu, kuris juokėsi iš skriaudėjų bei išnaudotojų, nes į kurs-tė tikėjimas į laudies didžiąją, vis tvinkstančią jėgą."

Stebiuosi, kaip mes, laisvieji žmonės, lendame į vergijos būdų ir iškeliame "autoritetus", kurie tarnauja Maskvai... Argi Mykolas Biržiška, Juozas Petraitis ir daugelis kitų Nepriklausomybės laikų Donelaičio aiškintojų yra blogesni už Korsaką, Marcinkevičių, Venclovą ir kitus bolševikų pakalikus, kad šių pakalikų ir propagandinių melagų "autoritetas" JAV laisvoje lietuvių spaudoje ant piedestalo keltume? O tempora, o homines!..

Chicago, Marquette Parke, parduodama

likerio krautuvė kartu su taverna. Biznis su namu, 5 kamb. butas gale namo. Tas pats savininkas 25 metai. Nepraleiskite progos įsigyti šį sėkmingą ir gerai įgyventą biznį. 2441 W. 69th St., Chicago, Ill.

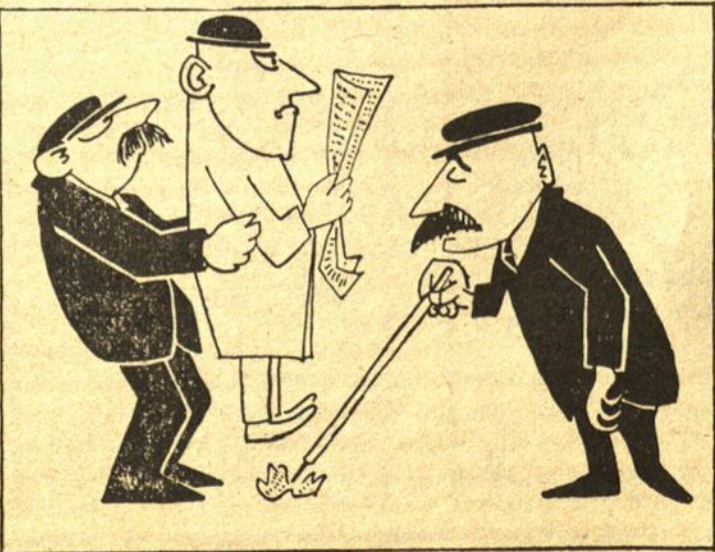
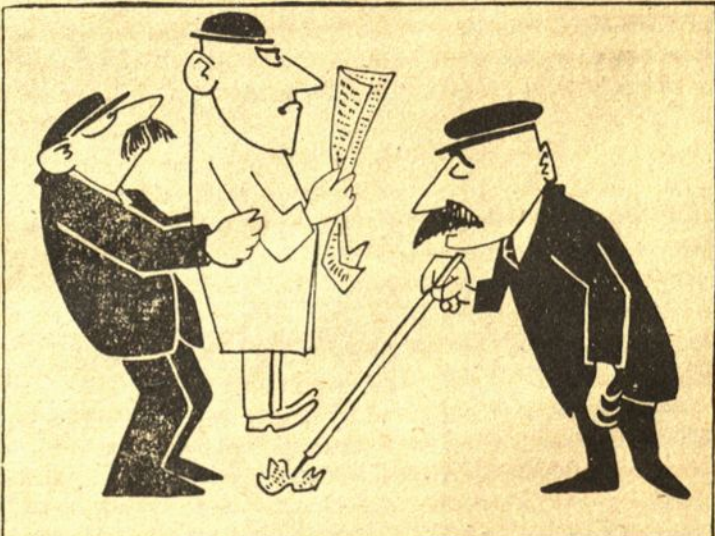
GUŽAUSKŲ

BEVERLY HILLS
GELINYČIA
GELĖS VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd Street
Chicago, Ill.

Telefonai:
PR 8-0833 ir PR 8-0834

GALVOSŪKIS 20 Nr.

Tarp šių dviejų piešinių yra septyni skirtumai. Pabandykite surasti. Atsakymas bus kitame numeryje.

Malonių metu... kiekvienu metu...gėrėkitės Stroh's alaus stiklu.

Ragaukite, ką alaus skoniui suteikia darymas ugnimi. Įsipilkite leng-

vesnio, švelnesnio ir labiau gaivinančio alaus. Įsigykite Stroh's...

Vienintėlį Amerikoje ugnimi daromą alų.

THE STROH BREWERY COMPANY, DETROIT 26, MICHIGAN

PREMIUM QUALITY ALWAYS...POPULAR PRICES EVERYWHERE

DIRVA

THE LITHUANIAN
NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO, 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išeina: pirma-
dieniais, trečiądieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

IŠBALANSUOTA VISUOMENĖ

Svarstant JAV švietimo ir krašto talentų produktyvaus pasiskirstymo problemas, įdomių minčių yra pareiškęs Crawford H. Greenwalt, aukštas Du Pont bendrovės pareigūnas Teachers College Record žurnale, (1964 m. sausio mėn.).

"Bet kurios visuomenės stiprybė nustatoma pagal tai, kiek ji sugeba paskatinti savo narius kūrybai. Šis William James įsitikinimas galėtų būti modifikuojamas rezervacija, kad visuomenės stiprybė glūdi ne tiek kūrybinių pastangų kiekybėje, kiek jų pastangų įvairume. Iš tikrųjų, netenka nei ginčyti, kad neišbalansuota (savo pastangose) visuomenė negali tinkamai patenkinti savo narių aspiracijų".

Šioje vietoje tenka pastebėti, kad kalbama apie pavojus technikos amžiaus pažangoje nukrypti nuo kultūrinių pastangų ir tie pavojai, mokslo žmonių stebėjimu, ne tik Amerikoje, bet Vakarų pasaulyje aplamai, ima įgauti gana pavojingas formas.

C.H. Greenwalt pastebi, kad amžių bėgyje nuolat išryškėdavo viena ar kita vyraujanti kryptis. Buvo literatūrinė era, buvo laikas, kada dominavo menas. Turėjo ir muzika savąjį laikotarpį. Taigi šiuo metu išgyvename technikos mokslų pažangos amžių. Tačiau kol žmogaus kūrybinės jėgos veikia visose žmonių gyvenimo srityse, reikia tikėtis žmogaus intelektualinių ir dvasinių kūrybos vertybių augimo. Tik tinkamame kūrybiniame balanse gali vykti žmonių pažanga bei didesnių pavojų rezignacija. Kaip gabių ir kūrybingų žmonių reikalinga moksliui, ne mažiau jų reikalinga ir administracijai, prekybai, profesijoms, tinkamas kūrybiniam visuomenės lygiui reikalingas literatas ir menininkas. Priešingu atveju, -- koncentruojantis tik į vieną sritį, pralaimėtoju gali likti ir toji paskutinioji sritis. Visuomenė, išugdžiusi genijus technikos mokslui ir numarinusi filosofus, galutiname rezultate nebus reikalinga nei vienu nei kitu.

Kalbant apie kūrybinių jėgų balansą, tos mintys tinka žmonijai, tautai ir bendruomenei. Pažvelgę į mūsų išsivėją, mes aiškiai pamatysime, kad ir čia lenktnys dėl pirmavimo būtų bergždžias šiaudų kėlimas. Ar laisvinimo politikoje susikoncentravimas išsilaišyti be intelektualinio užnugario? Ar abu turėtų jėgos kūrybiniam darbiui bei tinkamų materialinių sąlygų? Neinančios detales, mūsų visuomenės kūrybinis potencialas yra ne mažas, bet kartais ir jame ryškiai stoka išbalansavimo. Užtenka tik pasekti visuomenės sudėty lėšų paskirstymą, kad pamatytume nelygumus ir neišgilinimą į padėties rimtį.

Tai ne iš oro paimta mintis. Vieno JAV universiteto rektorius labai rimtai susirūpino iš vyriausybės gavęs 1,5 mil. dol. inžinerijos fakultetui ir tik 16 tūkst. dol. istorijos fakultetui...

Panašių disproporcijų apščiai užtinksimė ir mūsų visuomeninėje gyvenime. Skirtumas tik tas, kad dėl viso to -- beveik niekas nesijaudina.

L. Valiukas
Los Angeles

KAM PYKTI?

Dirvos 12 nr. buvo patalpintas straipsnelis apie susirgusį (dabar jau mirusį) ir paguldytą ligoninėn prof. V. Biržišką, esą, gydytojai nustatė, kad profesorius susirgęs dėl nepakankamos priežiūros ir stokos maisto. Tuo pačiu buvo paliestas klausimas, kad be visokių didelių ir mažų fondų ir statomų brangių paminklų koplyčių, ar nereikėtų pagalvoti ir apie pastatymą namų, kuriuose rastų prieglaudą pasitraukę nuo bolševikų teroro ir nepajėgia savimi apsidirpinti asmenys. O kol nesiranda tam reikalui lėšų, galėtų paremti ir kiti fondai. Buvo paminėta, kad ir iš Washingtono statomos paminklinės koplyčios, jei koks tikstantukas neuieiti į Putnamą paremti Segelių vienuolių statomoms prieglaudoms namams, tai ir iš šventųjų nieks per daug neužpyktų. Bet čia, kaip pasirodė, būsiu padaręs "didžiausią nusikaltimą". Ngai nelaukiant gavau labai piktą pabarimą ir pamokymą. Pirmiausia, kaip aš išdrįsau iš tokio reikalingiausio ir prasmingiausio fondo imti kokiems tai reikalams lėšas, P.P. iš Detroito "Dirvos" 23 nr. buvau priskirtas žmonių kategorijai, kurie, kaip jis sako "fondus skirsto, vyskupą mokina, kritikuoja, tas įkaino fondui neaukoja". O svarbiausia, kad jam visa tai jau žinoma iš ilgo gyvenimo patyrimo. Kaip ten tikrai yra, sunku pasakyti, bet šiuo atveju P.P. savo aukštasis patyrimais neturėtų per daug pasitikėti.

Pirmiausia, liečiant vyskupą, tai čia niekas nemokina ir nekritikuoja, ir nemanau, kad jis būtų reikalingas užtarėjų, ar gynėjų, panašų, kaip P.P. Bažnyčių ir koplyčių statymas ir yra vyskupo reikalas. Kitas klausimas, kaip ilgai pastatyta koplyčia liudys apie Lietuvą ir lietuviybę, kai jau dabar visuomenėje vyksta susiskaldymas ir įvairūs nepasitenkinimai. Ar neištiks ir koplyčios likimas, kaip daug kur yra atsitikę su lietuvių pastatytomis bažnyčiomis. Bet tai jau kita tema. O dabar mano smėrkėjui truputis iš krikščioniškos pusės; P.P. kaip geram katalikui, tur būt bus žinoma, kad ir Kristus tikinčiuosius ragino pirmoje eilėje šelpiti neturtingus ir pavargėlius, bet ne puošnias maldyklas statyti. Toliau, turbūt, bus girdėjęs apie fariziejus ir muitininkus, kurių vienas susilaukė pasmerkimo tik dėl to, kad jis aukėjo (kokiems fondams, nežinau) ir gyrėsi "Žin rėkite, aš aukuoju, o jis ne." Baigdamas norėčiau pakartoti savo ankstesnės mintis, kad susirūpinti globa daugiau ar mažiau nusipelnusių ir negalinčių savimi apsidirpinti asmenų tikrai yra reikalinga.

Kad žmonės gali susirgti dėl maisto stokos ir tokiame turtingame krašte, anot S. Vykinio, aprašiusio prof. V. Biržišką gyvenimą, darosi keista, tikrai keista.

K.L.
Woodhaven, N.Y.

Iš Vasario 16 minėjimo Rochesterio su burmistru F. Lamb, nuoširdžiu lietuvių bičiuliu, kuris yra įsijungęs į rezoliucijos remti komitetą. Nuotraukoje iš kairės: estas Ed. Kera, prof. dr. A. Klimas, latvis Alf. Niedols, burmistras F. Lamb, ALT Rochesterio pirm. P. Norkeliūnas, P. Jurgelionis - Jurlen, LB pirm. J. Jasaitis ir dr. V. Lelis.

KALBOS AR REZOLIUCIJOS?

JUOZAS JURKUS

Dirvos 25 nr. K.S. Karpius, straipsnyje "JAV užsienio politika ir kongreso vaidmuo", rašydamas apie kongreso atstovų Tافتo ir Feighano pasakytas Clevelande ir New Yorke kalbas, išveda tokį palyginimą: esą jų kalbos "yra daug vertingesnės, negu kad jie būtų parašę mums 43-čią ir 44-tą rezoliucijas ir patiekę kongreso rezoliucijų komisijoms sukišti jas į stalčius, kaip valstybės departamentu ponai to pagėdauja".

Norėčiau paklausti, nuo kada gi gražios kalbos pasidarė vertesnės už vertingą, realų ir konkretų darbą. Jau daug prisiklausėme gražių kalbų, pažadų, užuotų bei linkėjimų... Ir juo didesnis ponas jas mums sakė, juo giliau dėjomės į širdį ir juo žemiau ir su didesniu dėkingumu lenkėmės jam. Ir ne tik kalbų, bet net raštu parašytų chartų, punktų, deklaracijų ir t.t., kam mes šventai tikėjome ir galvas ne vienas iš mūsų dėl to padėjo... (Kentėjau ir pats, sunkiai sužeistas kovoje). Tiesa, sutinku su straipsnio autorium, kad naudos kol kas iš tų rezoliucijų, sukištų į stalčius, kur guli pageltusios išgarsintos chartos, tuzinas Trumano punktų, įvairios, gražiai skambėjusios, deklaracijos ir kur sukišta visa amerikoniška sąžinė pavergtų tautų atžvilgiu, kol kas ne daug. Bet vis tik, tikėkime, daugiau, negu iš tų pasaldintų kalbų, nes šiaip ar taip tos rezoliucijos, reikalaujančios mūsų Pabaltijo tautoms laisvės ir teisingumo, anksčiau ar vėliau bus išskrapštytos iš tų stalčių ir viena iš jų bus pateikta paties Amerikos prezidento J. Tautomso.

Šie kartūs žodžiai netaikytini kongr. Taftui. Jis yra netik geras kalbėtojas, bet ir nuoširdus kovotojas, kaip ir jo a.a. senatorius tėvas, už pavergtų tautų laisvę. Jis yra rezoliucijos (103) autorius. Kaip gi yra su antruoju kongreso atstovu Feighanu? Jo pavardės aš neradau rezoliucijų autorių sąrašuose. Žinau taip pat, kad ir jis yra didelis pavergtų tautų draugas, ne kartą drąsiai kėlęs Lietuvos ir kitų pavergtų tautų bylą, kritikavęs kongresą vedamą nevykusią politiką, pav.: paskutiniu metu neleistiną kviečių bei trąšų pardavimą S. Rusijai.

Atrodo, lyg ir nesupratimas, kad toks vyras iki šiol dar nėra įnešęs savo rezoliucijos arba kad nebūtų pasirašęs po viena iš jų su vienu iš rezoliucijų autorių. Argi jį niekas iki šiol nėra kreipęs? O proga buvo gera. "Ponuli, gražiai kalbėjai, dabar imk ir pasirašyk rezoliuciją", kurią paruošė reikėjo jam įteikti tuojau po jo kalbos.

Vasario 16-tos proga, berods, žimtas senatorius ir kongresmanų pasakė gražias kalbas apie Lietuvos okupaciją. Virš 20 jų, kalbėdamas kongrese, ragino priimti rezoliucijas Pabaltijo kraštų laisvinimo reikalui. Apie 10 iš jų įtraukė rezoliucijas išties į kongreso rekordus (bylas). Bet tik

dalis visų tų kalbėtojų yra įnešę savo rezoliucijas. Kodėl gi neužpulti kitų gražiakalbių? Reikia manyti, kad tą jie padarytų. Ko gi laukiame? Nė vienas lietuvis nėra laisvas nuo tos pareigos. Visi esame raštingi. Esame kultūringa tauta, siekianti prarastų laisvės. Turime paraginti tuos senatorius ar kongresmanus, kurie iki šiol dar nėra aktyviai įsijungę į kovą už Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvę, kurie dar nėra įnešę kongrese savo rezoliucijos.

Tiesa, ne visi tie "auksaburniai" mūsų klausia. Turiu čia vargo su sen. Javitsu (NY), o kokias puikias kalbas jis sako senate. Ir per paskutinę Nepr. šventę pasakė. Gi rezoliuciją šiaip taip įtraukė į tuos vad. kongreso rekordus ir nuotrauką prisituntė, kad įdėtųme į pabaltiečių laikraščius. Populiarumo mūsų tarpe ir jis ieško. Tik gaila, kad tos savo rezoliucijos nepadarė iki šiol kaip "Senate Concurrent Resolution", ir ji kaip tokia neturi juridinės galios. Tiesa, ji buvo perskaityta kongrese. Gerai ir tai, bet tai tik kalba. Va, tau ir kalbėtojai! Atrodo jam patogiau sėdėti ant dviejų kėdžių. Šis pavyzdys, priešingai Karpius tvirtinimui įrodo, kad vis tik yra lengviau pasakyti kalbą, negu įnešti rezoliuciją, nes įnain jau įpareigoja ir verčia persėsti tik ant vienos kėdės ir vienam, o ne dviems ponams tarnauti.

Puikių kalbų buvo spėjęs pasakyti ir sen. Keatingas, nepagai-

lėjęs "gražių" žodžių bolševikams, Bet, atrodė, jie per daug nesijaudino dėl to. Ir raudonųjų tironų ausys nerado, nei, tur būt nuo to per daug galvos jiems nešaudėjo. Tik, kai senatorius perreitų metų pradžioje įnešti rezoliuciją, tada tai sovietai jau "pasiuotė": "Baikos tai baikos, bet ar ne per toli nuėjo?" Atsiet, kiša nagus ne į savo biznį. Na, ir išgarbino mielą senatorių, visokiems fašistiškais bei naciškais vardais belinksniodami. Esą, jis susidėjęs su lietuviškais reakcionieriais ir bandęs laisvinti Lietuvą "laisviausia iš laisvų". Nepamiršo, ir pereitą rudinį gerb. senatorių Keatingą kartu su sen. Dodd, abu rezoliucijų autorius, iš naujo "gražiai" pakolioti. Tai bene sarkastiškiausias Maksos puolimas Amerikos vadų po nelaimingo lėktuvo U 2 pašovimo. Nors amerikiečių didžioji spauda patyloimis paminėjo tą įvykį, nenorėdama kaip paprastai tokiais atvejais skaudinti Maskvos užgautos širdies, tačiau to užteko, kad mūsų laisvės reikalas būtų plačiai išgirstas bei primintas laisvame pasaulyje.

Kaip matome, bolševikai sugėbėjo teisingiau įvertinti įneštų kongrese rezoliucijų, nors ir sukištų į stalčius, reikšmę. Antra, jie minėtu atveju, neišlaikę nervų gerai pasitarnavo pranešę ir mūsų broliams anapus (taip pat latviams ir estams), kad mes čia

(Nukelta į 5 psl.)

VEIKLA IR POLITIKA

Perskaičius Dirvos vasario 28 dienos laiškų skyriuje chicagiečio V.A. laišką, liečiantį lietuvių teisėją A.F. Wells, susidaro įspūdis, kad laiško rašytojas asmeniškai nėra susipažinęs nei su teisėju, nei su jo veikla lietuvių tarpe. Laiške labai nepatvirtai ir vienašališkai priimamos neva jo asmeninės politinės apsirakijos, pasinaudojant Vasario 16 minėjimo proga pasirodyti prieš amerikiečius politikierius. Asmeniškai su teisėju lietuviškoje veikloje susidūrusiems, šitos teisėjo pristatymas atrodo tikru įžaidimu tau-raus tautiečio.

Teisėjas noriai ir nuoširdžiai dalyvauja ir talkininkauja daugelyje lietuviškos veiklos sričių ne-laukdamas iš to asmeninės naudos. Neturiu tikslo čia kelti ir minėti visų teisėjo darbų ir nuopelnų, bet noriu paminėti tik vieną reikšmingą įvykį, kaip pavyzdį to patriotingo susipratimo ir gilaus nuoširdumo, kurį teisėjas jaučia lietuviškiems reikalams.

Chicagoje veikianti didžiausia JAV šeštadieninė Kristijono Donelaičio Lituanistikos Mokykla su virš 300 mokinių keletą metų turėjo tenkintis vargingomis ir mokyklai visiškai netinkančiomis sportinių namų rūsiu patalpomis. Tėvų Komitetas, kuriam man tuo laiku teko vadovauti, dėjo daug pastangų ir žygių gauti tinkamesnes mokyklai patalpas, tačiau tos pastangos vis susidurdavo sunugalimomis klitūmiais. Niekas, net ir lietuviškos institucijos, nepanoro įsileisti į savo patalpas 300 jaunų lietuviuku, trokštančių mokyti savo tėvų kalbos ir tėvynės pažinimo. Tolimesnis mo-

kyklos augimas, dėl šių priežasčių, buvo pasmerktas sustoti. Visoje plačioje Chicagos lietuviškoje visuomenėje neatsirado asmens, kuris šią problemą ryžtųsi teigiamai išspręsti. Nerandant išeities, buvo atsikreipta į teisėją A.F. Wells, prašant jo patarimo ir paramos šiame reikale. Nors į teisėją kreipėsi asmenys buvo jam visiškai nepažįstami, ir net ne demokratai, iki tol įprate sutikti daug nepalankumo šiame reikale, buvome didžiai nu-stebinti giliu teisėjo susirūpinimu ir nuoširdumu šios ALB li-tuanistikos mokyklos padėtimi. Teisėjas sudarė sąlygas Tėvų Komitetui susisiekti su atitinkama Chicago Board of Education pareigūnais ir pats asmeniškai dalyvavimu pasitarimuose nulemė teigiamą šio reikalo iš-sprendimą. Buvo gautos mokyklai patogios ir erdvios valdinės pa-talpos su 12 klasių, sporto sale tautiniams šokiams ir kitais pa-togumais. Mokyklos tolimesnis vystymasis buvo užtikrintas. Sutikdamas būti mokyklos globėju, jis pasižadėjo ir ateityje mokyk-lą remti. Teisėjas A.F. Wells dalyvauja mokyklos parengimuose ir visuomet yra labai entuzi-astingai sutinkamas tėvų ir vai-kių, ypač pastariesiems daryda-mas didelį įspūdį graži lietuvių kalbos vartojimu ir lietuvišku nuo-širdumu.

Stebėtina, kad V.A., nors ir pa-sisako pats netikęs jog teisėjas "turėtų tik pigią savo asmenišką intenciją: pasirodyti prieš ame-rikiečius...", vis dėlto savo laiško turiniu siekia Dirvos skaitytojus įtikinti kuo pats netiki.

Algis A. Regis
Chicago

IR KALBĖKIME SU AMERIKONAIŠ "BIZNIERIŠKAI"

Zigmas Dautaras, rašydamas Dirvos kovo 2 d. numeryje, užsi-mena trumpai apie mūsų politikos

AKIMIRKOS

Žaismas aplink teatrą

BRONYS RAILA

Vos aprimus bylai su Elta, Stasio Leskaitis plunksna buvo prieštastimi žymiai jautresni ir skaudesni konfliktai jo tiesioginėje - kultūro skyrus redakatoriaus srityje. O jai tėje, kaip suprantama, mūsų teatras ir jo genialių kūrybinių žygių kritika.

Stasio čia laukė ypač nedėkingos pareigos ir dar nepaaušta atmosfera. Jei platesnė publika ir teatro sluoksniai galėjo kiek žinoti ar bent būti girdėję apie rašytoją Ivošikį bei pripažinti jam kiek autoriteto, kaip literatui, tai Leskaitis, kaip teatro ar ypač operos spektaklių kritikas jiems buvo dar visiškai nežinomas. Įsigyti autoriteto, pagarbos ar bent paprasčiausio skaitmosei tuomet buvo labai nelengva. Jei kritiko atsiliepimai čia nebus tik besąlyginis liaupsinimas, palankiausias komentavimas ir susižavėjimas tuo, ką jis scenoje matė ar girdėjo, jau kitą dieną jis bus nukirstas klausimais: -- Kas jis per vienas? Iš kur dar toks atsirado? Ką jis išmano? Jis gi nieko neįmano apie teatrą! Jei jis biologas, tai tegul ir žiūri į savo blusą pro mikroskopą, o ne kvailas recenzijas rašinėja...

Bet šiuo atveju tokie protestantai ir mūsų kritiko kritikai skersai ir išilgai suklydo. Nesimokės nei vaidybos studijose, nei konservatorijose, Stasys Leskaitis kažkokiu nuostabi, gal tik hermitui įmanomu būdu, buvo gana nuodugniai teoriškai išstudijavęs dramos teatro ir net operos sritis. Pridėjus jo itin išprusintą skonį ir bendrą menų istorijos ir filosofijos kultūrą, jis buvo užtenkamai kvalifikuotas ne tik recenzuoti, bet ir kritikuoti mūsų teatro spektaklius.

Ir jis tos pareigos ėmėsi ramiai, šaltai, su pilnu pasitikėjimu ir iš anksto žinodamas būslančius nemalonumus. Savaimė suprantama, kad visi prieš tai buvusieji dienraščio teatininkai, išskyrus baletą kritikę V. Sotnikovaitę (vėliau Radauskienę), jam nepatiko. Jų tarpe net ir Vladas Jakubėnas, kurį naujasis kultūrinio skyriaus redaktorius dar pakentė, bet Vladas pateikiamas koncertų operų recenzijas laikė arba nepakankamai ryškios arba per daug atsargiai "diplomatiškomis"...

Leskaitis buvo nusistatęs rašyti, "kaip reikia", ryškiai, o ne "diplomatiškai", ir taiti tuoj mums davė ryškių vaisių.

Pavyzdžiui, kad ir tokia, rodos, nieko nekaltą "Topazą" spektaklio kritika. Ši prancūzų dramaturgo Pagnol komedija, gyva, kandi, satyriška, sarkastiškai skrodžianti tam tikrą Prancūzijos buržuazinių sluoksnių moralę ir papročius, tuo metu buvo pastatyta Kauno Dramos Teatro scenoje su geru pasisekimu. Pasisekimą pripažino ir kritikas Leskaitis, berods, daugiau mažiau palankiai atsiliepdamas ir apie režisūrą ir apie Topazą rolę vaidinusį Henriką Kačinską. Bet jis ta proga ilgiau sustojo ties pačia Pagnol komedija, kaip literatūrinio veikalo, ir čia jo filosofavimas pasirodė neigiamas. Topazas jam nepatiko ir svarbiausia dėl to, kad tai esąs nemoralus personažas, nemoralus visas veiklas, ir toks "prancūziškas nemoralumas" lietuviams netinkas net žiūrėti.

Tokia Leskaitis pozicija, kaip kraštutiniškai griežto moralisto, kėlė žypsnį mūsų redakcijos narių tarpe, o aš kitą dieną net tiesiai juoklaus jam į pasmakrę. Bet niekas jam neneigė teisės savo nuomonę pasakyti ir ją vėliau ginti. Pagaliau, iš plačiausios moralumo plotmės žiūrint, ji nebuvo visai be pagrindo! Topazas tikrai neatstovauja moralės pavyzdžio, ir dar nebuvo tekę girdėti, kad klebonai per pamokslus, šalia Evangelijų, kur cituotų Pagnol veikalo ištraukas tikinčiųjų dora kelti.

Bet mes tuoj gavom protestų, ir ne tiek iš mūsų teatro sluoksnių, o... iš Prancūzijos atstovų. Patyrėme, kad Prancūzijos ministras Kaune p. Dulong buvo aiškiai nepatenkintas tokiu jo garbingos šalies kūrybos įvertinimu, gi jo pasiuntinybės patarėjas per arbatėles poniams ir kai kuriems mūsų literatams stačiai svaidė žaibus, duodamas suprasti apie toli sieksiančias tokio lietuvių draugingumo pasėkas.

Sunerimavo ir kiti Lietuvos je tada buvo prancūzai. Pedagoginio Instituto lektorius Georges Matorė, su kuriuo kaip tik ta proga susipažinau ilgai ir vėliau beneutrukusiai draugystei, buvo pats šalčiausias, beveik neprancūziško, o kažkokio šiaurietiško temperamento. Jis tik nustebusiom akim vis klausdavo: -- Nesuprantu, kodėl tam Leskaitiui taip nepatinka Topazas? Nesuprantu, iš kur čia toks nemoralumo pavojus?...

Bet kitas mano artimas pažįstamas, prancūzų kalbos ir literatūros lektorius humanitariniame fakultete, Leon Prou - buvo

tikras prancūzas: juodbruvis, nedidokas, judrus, nervuotas, šnekus be galo ir įėjus ne ant savo siaurų pečių, tai ant plataus liežuvio nešė ištisos Liudviko XIV Prancūzijos imperijos kultūrinio atstovo prestižą. Dėl Topazo jis baisiai susijaudino, beveik įsuieto. Dar arčiau nepažindamas Leskaitiui ir kitų redaktorių, jis visą savo propagandinę aistrą kreipė į mane ar per mane. Metropolio restorane surtojęs gerą vakarienę, vaišino šampanu ir prie stalo ar bet kada vėliau gatvėje sutikęs vis kalbė: Topazas yra geras! Kaip jis galėjo nepatikti? Topazas privalo lietuviams patikti. Prancūzų teatras yra daug geresnis už vokiečių (nepamirškime, kad tuomet Prancūzija jau buvo kare su Hitleriu)... Jis organizavo straipsnius ir pats šį tą rašė Aidiui, ir berods vieną kitą iš tokių pasisakymų įdėjome, ir taip porą savaitių truko ši nemaloni tarptautinė polemika. Bet Leskaitis vis laikėsi savo ir atkirtinėjo: ne, Topazas jam nepatinka, nes nemoralus!

Ginčas vėliau natūraliai išblėso, bet iš jo matyti, kaip kartais eilinės teatro kritiko pastabos gali sukelti "diplomatinį" kivirčų ir vesti prie tarptautinio konflikto....

Bet daug sunkiau buvo su kitu, jau grynai "vidaus politikos" konfliktu.

Tam sezonui Kauno opera paruošė naują premjerą -- Massenet "Manon". Beveik mūsų nustebimui, premjeros spektakliui įvertinti Leskaitis nepakvietė nei Jakubėno nei kokio kito muziko, o kritiko pareigų ėmėsi pats. Per naktį po premjeros jis parašė ilgesnį straipsnį ir anksti rytą per kurjerį atsiuntė į spaustuve įdėti dieninė "Lietuvos Aido" laidon. Mano pareiga buvo rankraštį peržiūrėti, duoti surinkti ir surasti jam vietą, kas būdavo nelengva su paskutinėm valandom atėjusiais ilgesniais straipsniais jau baigiamam tvarkyti laikraštyje.

Beje, su man nesuprantamu pasitikėjimu Leskaitis buvo davęs privilegiją kai kuriuos jo tos rūšies straipsnius netik perskaityti rankraštyje, bet ir apžūpinėti stilių, kokį nereikalingą žodį nubraukti ar puse žodžio papildyti. Su "Manon" apžvalga daug vargti neteko: kritika buvo parašyta kompetetingai, mūsų lietuviams įpročiams originaliai,

savotiškai, apibūdino kompozitoriaus kūrybą, tos operos stilių ir atmosferą, pastatymo būdą, muziką ir solistus...

Tai buvo, berods, pati pirmoji Leskaitiui operinė kritika, bet straipsnį jis dėl visa ko pasirašė slapyvardžiu "Melos" (kas graikiškai reiškia lyrinę dainą, atliekamą su tam tikru muzikos instrumentu). Priešinėmams tokiu slapyvardė buvo labai palanki tuoj ją sulietuvinti į "ponas Melas"...

Bent porą mėnesių viešojoje opinijoje nežiau už jį atsakomybę ir jei nebūčiau buvęs šarvuotas krodėlo sturmo oda, būčiau nemažai priketėjęs. Mat, teatro sluoksniuose, remiantis ypač tvirtu Kipro Petrausko žmonių aktorės Alės Sidiabaitės įsitikinimu, aš turėjau būti "be jokios abejonės" to rašinio autoriu: opera buvo prancūziška, aš neseniai buvau grįžęs iš Prancūzijos, kažkada porą metų konservatorijoje mokėsis dainavimo, pilnas jaunuoliškų ambicijų "viską išmanyti" ir kitokių kvailiųjų. Visi redaktoriai sąžiningai laikėme kritikos autoriaus slapyvardės paslaptį ir, kad ne duoti raktą per ankstyvumą spėjimui, neneigėm jokių spėliojimų, nei absurdiškiausių gandų.

Dėl ko tuoj kilo alisas?

Palyginti, dėl smulkmenos. Kritikas Melos, visuomenę gan palankiai įvertinęs Manon premjerą, pabaigoje pridėjo, kad Kipras Petrauskas tą vakarą savo tenoro partiją sudainavo nekažin kaip ar bent ne pačiu geriausiu būdu tai operai (dabar iš atminties tiksliau nebegalėčiau pacituoti išsireiškimo). O tai buvo Jo Didenybės žeidimas, netoleruotinas įžulimas, baustinas šmeižtas. Pagal nusistovėjusį įstatymą, Kipras Petrauskas visada te galėjo dainuoti žavinčiai, užburiančiai arba pagal Antaną Gustaitį - absoliučiai tobulai! Niekas nesutiko net įsivaizduoti, kad Jo Didenybės vieną vakarą galėjo būti ne savo nuotikos aukštumoje, ar buvo "pagavęs šaltį", ar gal praėjusią naktį per ilgai išsėdėjo ligi grindų priūkytame Metropolio kortų klube...

Teatro valdžia pasipiktinimo protestais tuoj bombardavo L.A. Redakciją. Neišgavę mūsų besąlyginės kapituliacijos, Jo Didenybės apgynimo karžygiai griebsi kitų demokratinių ir kartu totalistinių priemonių. Kolektyviniai protestai su keliais ar kelikoliais parašų Kaune tada buvo madoje, ypač dailininkų diskusijų tarpe. Ir mes kas antrą dieną pradėjome gauti protestus su ilga parašų virtine: pirmiausia Operos ir Orkestro, paskui Dramos, paskui Baletą, pagaliau ir Teatro techninio personalo, su durininko Kupreišio parašu imtinai. Galų gale ėmė kištis vienas kitas ir aukštesnės valdžios pa-

reigūnas, ypač lankstaus būdo Švietimo ministerijos kultūros departamento direktorius Dr. A. Juška, kuriam administraciškai valstybės teatrai priklausė.

Aš ir šiandien tiksliai nežinau, ko šie visi protestantai ir interventai iš tikrųjų norėjo: ar tik kad mes, išdavę vilkams sudraskyti, pasmerktume per laikraštį autorių ir mūsų kolegą redaktorių? Ar tik kad apgailėtautume ir atsiprašytume Jo Didenybės? Ar kad kaltininkas ir jo sėbrai būtų visiškai pašalinti iš laikraščio ir kuriam laikui išsiųsti į priverčiamų darbų stovyklą?

Gal porą mėnesių ėjo dėl to Leskaitiui straipsnio tasiai atkaklus užimas operos ir teatro sluoksnių tarpe. Tiek kartų per posėdžius turėjome vis tą klausimą svarstyti, kad menų temomis šiaip jau šaltas, gi operos reikalais nuobodžiaujantis juristas T.B. Dirmelkis, ėjęs tuomet vyr. redaktoriaus pareigas, priiminėjęs teatro protestus ir aiškinesis su valdžios pareigūnais, jau ėmė nervotis.

Tai buvo Stasio Leskaitis išprovokuota spaudos, teatro ir tam tikra prasme valdžios kova, principo dalykas, kritikos laisvės ir esmės problema. Su pasigerėjimu turui pridėti, kad visa Lietuvos Aido Redakcija tuo klausimu buvo "absoliučiai to-

bulai" solidari, nė žingsnio neatsitraukė nuo užimtų pozicijų, ligi galo gynė ir apgynė savo kolegą ir kartu su tuo esminę teisę į spaudos ir pagrįstos kritikos laisvę, kaip mes ją tuomet pajėgėme suprasti.

Be abejo, visa tai buvo tik gražas, gal ir kiek keistas, gal net vaikiškas, žaismas. Dalis Kauno jaudinosi dėl Kipro Petrausko "įžaidimo", kita dalis šoko ir lėbavo restoranuose, -- visos puotos maro metu juk tampa triukšmingesnės. Didysis hitlerinis karas jau buvo įsisiūbavęs, kaimynė Lenkija gulėjo kraujuose, ką tik žaibiškai sutriuškinta, o mūsų "saugumą" iš vidaus jau "garantavo" motorizuotos sovietinės įgulos. - Visas valstybės ir tautos likimas kybojo ant plono plaukelio...

Šį žaismą šiandien prisiminiau, lyg kokį kndikystės sapną. Staiga, nors ne netikėtai, jis nutrūko 1940 m. birželio 15 d., kai maskoliai su kalmuškais užvožė leteną ant visos mūsų šalies.

Aišku, Stasys Leskaitis, mūsų Ivošikis ir mūsų Melos, tuojau buvo atleistas iš Lietuvos Aido kultūrinio skyriaus redaktoriaus pareigų. Individualistas, estetas, kietasprandis liberalas (ne minkštapilvis, kaip šiandien prasta!) turėjo būti iš karto nušalintas, nes dabar į sceną atėjo jo atipodas -- raudonųjų burliokų "kultūra".

DIVIDENDŲ MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDĄ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

KAIP LIETUVOJE KŪRĖSI TAUTININKŲ SĄJUNGA

VINCAS RASTENIS

(1) Ištirauka iš Lietuvių Enciklopedijos XXX tomo

Tautininkai yra asmenys, skelbia ir remia įsitikinimą, jog savosios tautos gerovė turi būti pagrindinis viešosios politinės, ūkinės bei kultūrinės veiklos tikslas. Tautininkais vadinami visi skatiną savo tautoje tautinės sąmonės brandumą, kultūrinio savitumo išlaikymą bei išryškėjimą, siekia sukurti ar išlaikyti bei stiprinti savo tautos politinę bei ūkinę nepriklausomybę, išreikštą savos tautinės suverenios valstybės pavidalu. Tokių siekimų iškilimo bei plitimo istorija yra tautininkų, arba nacionalizmo, istorija. Tautininkai yra aiški priešybė kosmopolitams, "pasaulio piliečiams", nevertinantiems tautinių savitumų ir nepaisantiems "smulkų" tautinių interesų. Taip pat jie yra priešybė internacionalistams, smerkiantiems pabrėžtinį tautinių interesų puoselėjimą, kaip kliuvinį draugingam visos žmonijos bendravimui ar kovai dėl kurios socialinės klasės interesų. Tautininkai pripažįsta ir vertina tarptautinį bendravimą bei bendradarbiavimą, bet yra iš principo priešingi tautų sulydymo į vieną "žmonijos tautą" tendencijoms, lygiai kaip ir tendencijoms siekti vienos pasaulinės valstybės su viena centre pasauline valdžia, nors nebe visada tautininkai yra abso- liutaus tautinių valstybių suverenumo gynėjai.

Siauriau prasme tautininkais lietuviuose yra lietuvių tautininkų s-gos nariai, su ta organizacija įdiejškiai giminingų kitų sambūrių nariai bei šiaip tos organizacijos skelbtų idėjų bei pažiūrų pritarėjai. Tegu suprantama tautininkų sąvoka Lietuvoje susikūrė anksčiau, negu patį lietuvių tautininkų s-ga (LTS). Jau XIX a. pabaigoje ėmė lietuviuose reikštis ginkai tarp bėsidiferencijuojančių sąjūdžių. XX a. pirmojo dešimtmčio vidury, iš vienos pusės, atgavus bent ribotą liet. spaudos laisvę, iš kitos, Rusijos 1905 revoliucinio sąjūdžio įtakoje, tie ginkai įgijo pavidalą gana piktos žodinės kovos, kuriai išsiriškavo priešingi frontai: vad. "pirmievių" (socialistų) ir "atžagareivių" (katalikų). Tie populiarūs pravarždijavimai liudija, kad tai buvo radikalių socialistinių pažiūrų susirėmimas su katalikiškais, kur abiejose pusėse itin opus buvo religijos ir jos,

taigi ir kunigų, įtakos klausimas, daugeliu atvejų stelbęs kitų tautos problemų išsamų svarstymą. Daliai to meto inteligentijos, pasauliečių ir kunigų, ta lietuvių tarpusavio kova kėlė susirūpinimą. Iš jų kilo raginimų daugiau rūpintis tuo "kas mus jungia, negu kas skiria", rūpintis visų tautos sluoksnių interesų darna, dėti akcentą ne išimtinai ant tikybės, socializmo, demokratijos, darbininkų, liaudies ar miestiečių, o ant lietuvių tautos. Tokio mąstymo pagrindu liet. visuomeninėje diferencijoje atsirado ir Tautos pažangos partija puoselėjusi mintį būti "tiltu" tarp vieni prieš kitus nirstančių "pirmievių" ir "atžagareivių". Tos partijos pradininku laikomas dr. Jonas Basanavičius, Ryškiausias, kad ir kiek vėliau įsijungęs to sąjūdžio įkvėpėjas ir jo pažiūrų formuotojas bei reiškęjas buvo Antanas Smetona. Jis pasitraukė iš Lietuvos demokratų partijos, kurioje tuomet buvo atsideręs, kaip Lietuvos ūkininko bendradarbis ir atsakomasis red., prisitraukė kun. Juozą Tumą-Vaižgantą, katalikiškų laikraščių ir net Liet. krikščionių demokratų programos redaktorių, net tos partijos organizatorių. Sutelkę rėmėjų ir bendradarbių, jie 1907 įsteigė laikraštį Viltį ir ėmė intensyviai įtaigoti tautos vienybę, jos interesų harmonijos ir pirmaujančios jų interesų svarbos mintį. Pagal laikraščio vardą, sąjūdis buvo vad. viltininkų vardu, bet dėl pabrėžto akcento visai tautai, lygiagrečiai populiarėjo ir tautininkų pavadinimas. Vilčiai patekų į kitų leidėjų bei redaktorių rankas ir buv. viltininkams susibūrus apie Vairą, tautininkų vardas dar labiau nustelbė pradėtą praktikuoti vadinimąsi vairininkais. Tautininkų vardas vis plačiau imta vartoti įsikūrus politinės veiklos reikalams Tautos pažangos partijai, kurios atstovai dalyvavo jau Petrapičio seime, Vilniaus konferencijoje, Lietuvos Taryboje, pirmosiose Lietuvos vyriausybės, ir kurios vardu ėjo į Steigiamojo bei pirmųjų Lietuvos seimų rinkimus. Be šio sąjūdžio veikėjai 1919-24 dar turėjo suorganizuavę Ekonominę ir politinę Lietuvos žemdirbių s-gą kuri kaip politinė partija, veikė sutartinai su Tautos pažangos partijai.

Aktyviai dalyvavusiems Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo akcijoje, tautininkams teko atsakingas vaidmuo ir pirmuosiuose nepriklausomos Lietuvos žingsniuose. Lietuvos Taryboje tautininkai turėjo 8 narius iš 20. A. Smetona buvo Lietuvos Tarybos pirm. ir vėliau jos išrinktas pirmasis Lietuvos respublikos prezidentas. Pirmasis Lietuvos ministras pirm. buvo Augustinas Voldemaras. Laikinosiose vyriausybėse tautininkai Juozas Tūbelis, Martynas Yčas, Jonas Yčas, Liudas Noreika protarpiais vadovavo žemės ūkiui, finansų, švietimo, teisingumo m-joms. Tautininkų įtakingumas Lietuvoje nepriklausomybės pradžioje buvo net neproporcingai žymus politinių susigrupavimų gausume, ir tai gal būti paaiškinama tik jų vadovaujančių veikėjų to meto liet. visuomenės viršūnėse įgytu autoritetingu.

Tačiau jų įtaka nutrūko Steigiamojo seimo rinkimuose, kai į seimą nebuvo išrinkta nė vieno tautininkų atstovo.

Lietuva, atsiderusi naujo gyvenimo prieangyje ir būdama Rusijos revoliucijos šešėlyje, buvo apimta radikalių nuotaikų, ypač politinių laisvių ir socialinių reformų srityse. Parlamentinės demokratijos santvarka visiems atrodė nekvėstojama būtinybė, ir paskirų sąjūdžių pažiūros dėl to jei kiek ir skyrėsi, tai nebet detalėmis. Socialinėje srityje didžiausias dėmesys krypo į žemės reformą. Tautininkai iš principo irgi pritarę žemės reformos idėjai, kritiškai sutiko pažadus skubiai ją įvykdyti bei atitinkamų finansinių bei techninių ir net psichologinių sąlygų paruošimo. Tačiau jie nepateikė konkrečios savo programos žemės reformai. Buvo ir kitų priežasčių, dėl ko rinkėjų masė nukreipė savo mandatus nuo pirmųjų nepriklausomos Lietuvos vadovų. A. Voldemaro vadovaujamos pirmosios laikinosios vyriausybės deklaracija buvo nepaprastai idealistiška. Tarp ko kita, deklaracijoje buvo pareikštas įsitikinimas, kad tarptautiniuose santykiuose Lietuva galės remtis tik teise, ir kitos valstybės ją respektuos, tad Lietuvai nebus reikalo kariauti. Nors po 2 sav. nuo tos deklaracijos paskelbimo ministras pirm. ir pasirašė Lietuvos kariuomenės steigimo aktą, bet kariuomenės organizavimas buvo neintensyvus. Po maždaug mėnesio, Tarybos pirm. Smetonai, ministrui pirm. bei užsienio reikalų ministrui Valdemarui ir finansų ministrui M. Yčui (visi tautininkų šulai) išvykus į užsienius Lietuvos pripažinimo ir finansinių išteklių parūpinimo reikalais, į rytinę Lietuvą ir patį Vilnių įsibrovė rusų bolševikų armija ir prasidėjo Lietuvos okupacija bei bolševikinės valdžios Lietuvoje kūrimasis.

Lietuvai teko organizuoti kariuomenę ir kariauti. Tai ir buvo padaryta, bet jau greitomis pertvarkytos M. Sleževičiaus vyriausybės vadovybėje. Nors po 3 mėn. Taryba išsitrinko A. Smetoną respublikos prezidentu, nors laikinosios vyriausybės ir toliau atskiros ministerijos buvo pavedamos vadovauti tautininkams (jų tarpe ir užsienį reikalų m-ją A. Voldemarui) lemiamaoji iniciatyva buvo nebe tautininkų rankose ir jų įtaka jau buvo susiaurėjusi. Atsidedę defenzyvinėje pozicijoje, tautininkai nebe tiek skelbė pozityvius siūlymus, kiek ėmė nurodinėti įsigalinciojo parlamentinės demokratijos praktikuojamus ydus: politikų neatsakingumą -- operavimą neįvykdymais ar net ir nesirengiamais vykdyti pažadais, vylingą partikuliarių interesų gynimą, vidinės nesantaikos tautoje kurstymą ir t.t. Negatyvi demokratijos praktikos kritika sudarė progą tautininkams apibūdinti kaip antideмократический. O jie patys nei neslėpė bręstančio nusivylimo patirtąja demokratijos praktika, nere-tai kvėstionuodami tokios sistemos naudingumą Lietuvai.

(Bus daugiau)

KAZIUKO MUGĖ CHICAGOJE

I Jaunimo Centro patalpas kovo mėn. 1 dieną susirinko lietuviškoji publika ne tik iš didžiosios Chicagos, bet ir iš kitų vietovių pasigėrėti skautų darbais, įsigyti meniškai pagamintų medžio drožinių, vertingų rankdarbių, kuriuos nuo pat rudens laisvalaikio ruošė skautės, skautai.

Šv. Kazimiero garbei pamaldos Tėvų Jėzuitų koplyčioje, kurių metu giedojosi skautininkių kvartetas, nepajėgė sutalpinti visų susirinkusių. Po pamaldų įvykęs oficialus Kaziuko mugės atidarymas Jaunimo Centro vestibulyje, dalyvaujant Lietuvos Gen. Konsului dr. P. Daužvardis.

džiui, LSS Tarybos Pirmininkui, abiem Vyriausiems Skautininkams, Rajono vadovybei ir visiems LSS tuntams bei ASS skyriui Chicagoje praėjo labai įspūdingai ir gražiai. Mugės atidarymą pravedė jūrų skaučių "Juodkrantės" tuntas, vadovaujamas Zitos Dūdėnienės. Skautėms dainuojant "Baltos burės plazda", atidarymo apeigas atliko jūrų skautės su brolių talka, suvaidinant iš Kuršių Neringos atvykusius Nemuną ir Nerimą. Vilnių žvejus, su dovanomis iš Kuršių marių, Kaspino perkirpimu Gen. Lietuvos Konsului atidarius mugę, aukštuosius svečius salėje pasitiko tuntų vadovybės ir visi

salėje išsiriškiavę tuntai. Atlikus tuntų ir paviljonų inspekciją, salę užtvindė svečiai ir prasidėjo tikrieji mugės pergyvenimai.

Akademinis Skautų Sąjūdis šiais metais atvyko į mugę suturtingu lietuviškų knygų knygynu. "Kernavės" tuntas ir šiais metais toli tęsėsi visokiomis gėrybėmis apkrautais stalais. Ypač gražiai atrodė paviljono papuošimai su lietuviškais priežodžiais. Per visą salės priekį išsikišęs "Aušros Vartų" tuntas, nesutalpindamas savo gėrybių ant paviljono stalų, išdėstė jas net ant scenos. Vyresnės skautės vos spėjo aptarnauti susidomėjusius

Lietuvos gen. konsulas dr. P. Daužvardis, lydimas Š. Valiukėno, V. Joniko, J. Kuzaitės, N. Bendorytės, D. Janušaitytės ir J. Gudaitytės, stebint vyr. sk. O. Zailskienę, atidaro Kaziuko mugę Chicagoje.

Kaziuko mugėje Chicagoje prie Kernavės ir Aušros Vartų tuntų paviljonų veržėsi būriai svečių išbandyti laimę.

A. Gulbinsko nuotrauka

KALBOS AR REZOLIUCIJOS

(Atkelta iš 3 psl.)

rankų dar nenuleidome, o kovo-jame mums prieinamu legaliu būdu per JAV kongresą už jų laisvę ir kad toje kovoje esame ne vieni, o turime Amerikos vadų, senatorių... Pažadinta viltis. Ar jau vien tik dėl to nebuvo verta padirbėti?!

Kalbos lieka dažnai tik kalbomis. Turime ir savo tarpe puikių kalbėtojų bei aštrių kritikų, kurie gi patys nieko konkretaus nedarą. O jeigu jų gražios kalbos būtų turėjusios kiek galios, tai šiandien gal ne tik Lietuva, bet ir pusė Rusijos būtų išvaduota. Šiandien atėjo laikas imtis konkrečių žygių, o ne išmal-dos ar užuojautos prašyti prie valstybės departamento durų. Ar ne per ilgai vergavome? Kokia gi nauda iš tų, tiek kartų girdėtų oficialių pareiškimų, kad Amerika Lietuvos okupacijos nepripažįsta, bet iki šiol nei piršto dėl jos likimo nepajudino, kaip nepajudino dėl Vengrijos.

Nenuvertinkime rezoliucijų reikšmės! Aidai š.m. 1-me numeryje, vertindami mūsų politinę veiklą perėtų metų eigoje, šį rezoliucijų žygį pripažįsta svarbiausiu visoje mūsų politinių veiksmų veikloje. Ir, reikia pripažinti tas darbas dirbamas kol kas su, palyginti, mažiausiomis išlaidomis.

Kaip ir visi įstatymų projektai taip ir šis, reikalingas visų baltiečių talkos, didelių pastangų bei lėšų: susirašinėjimas, kelionės, propaganda (amerikiečių spauda, radijas, televizija) ir kit. Todėl visi turėtume jungtis į šį darbą, kad visų pitarimų bei pagalba priverstume kongresą paklusti.

Lietuvių Skautų Sąjungos Vyr. vadovybė Kaziuko mugėje Chicagoje prie Juodkrantės tunto paviljono. Skaučių tarpe matyti v.s. O. Zailskienė, v.s. Br. Juodelis, Tarybos pirm. E. Korzonas, rajono vadėivė F. Kurgonienė ir tuntininkė Z. Dūdėnienė.

A. Gulbinsko nuotrauka

Mutual Federal Bendrovės rekordas

4 MOKAME
1 1/2 %

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK ROAD -- CHICAGO 8, ILL.
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaukas, Pres.

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabriko baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke

Tel. HProspect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. Victory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmą, ir ketvirtą, nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

Jeigu esate tikras,

kad Jūsų giminė, bičiulis ar geras pažįstamas neskaito Dirvos, atsiųskite jo adresą. Mes dovanai siuntinėsim jam Dirvą dvi savaites susipažinti.

Jeigu esate tikras, kad užsakę Dirvą dar jos neskaitančiam kaimynui ar geram bičiuliui, padarysite malonį jam staigmeną, užsakykite ją dabar.

Norėdami užsakyti Dirvą supažindinti ar jos prenumeratą padovanoti 1964 metams, užpildykite žemiau esančią atkarpą ir iškirpę ją atsiųskite: Dirvai, 6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

DIRVA

(Vardas ir pavardė)

(Adresas)

Susipažinti ☐

Priedų čekis ☐

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

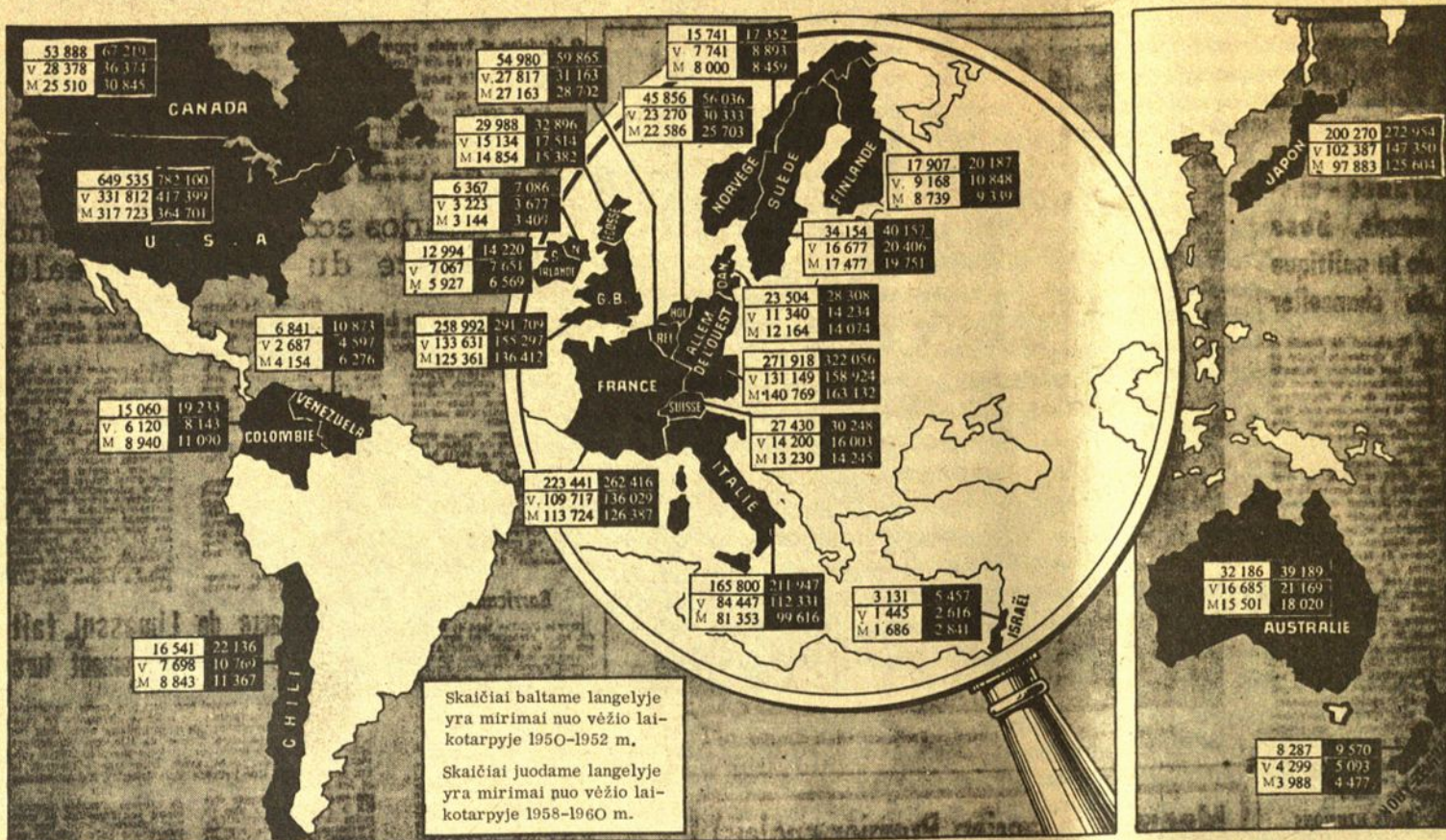
ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA — Liqueur, Import. from Italy... 5th \$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediska... 5th \$3.98
3. NAPOLEON Vermouth, Import. from France... 5th \$1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand... 5th \$1.69
5. PORT, SOUTHERN, RHINE Wine... 5th \$.69

6. ST. REMY BRAND, Import. from France... 5th \$3.98
7. LIEBFRAUMLICH Wine... 5th \$.98
8. BORDEAUX Wine, Red or White... 5th \$.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

Kasmet nuo vėžio pasaulyje miršta 5 milijonai žmonių

REIKŠMINGAS KONCERTAS

LB Worcesterio apylinkės Komitetas Lietuvių Fondui remti vasario 29 d. vakare, Mt. Carmel Jaunimo Centre, surengė koncertą, kurio programą atliko solistė D. Gregory-Bundza, poetas Ant. Gustaitis ir muz. J. Beinoris vadovaujamas vyrų balsų kvartetas.

Koncerto tikšas -- paremti Lietuviai Fondą -- rodo, kad buvo rengiamas lietuviams. Tačiau salėje buvo ir šiek tiek amerikiečių. Informaciją apie Lietuviai Fondą pateikė Komiteto pirm. rašytojas Ant. Giedraitis. Jo žodį į anglų kalbą išvertė p. Kenneth A. Kaneb. Vakaro programai, duodama paaiškinimus lietuviškai ir angliškai, vadovavo V. Prapuolenytė.

Worcesterio laikraštis Sunday Telegram žinomo muzikos kritiko Raymond Morin lūpomis apie Ant. Gustaičio pasirodymą taip kalba: Mes negalime tarti, kad p. Gustaičio poeziją supratom. Bet iš trumpos eilėraščių apibūdinimų anglų kalba ir klausytojų reagavimo buvo galima susidaryti įspūdį, kad poeto filosofija laimėjo supratimą ir pateko ausysna." Toliau kritikas pagiria poeto Ant. Gustaičio žypseną, jo gerą laikymąsi scenoje ir išraiškingą skaitymą.

Dainininkė Dorothy Gregory - lis (baritonas) ir Just. Bruo-
Bundza nėra lietuvaitė, ji tik už-
žas (bosas). Jie su įsijautimu ir

lietuvų kilmės amerikiečio yra ištękama lietuvių koncerte, vilkėdama liet. tautinį drabužį, visų pirma liet. kalba ji padainavo J. Gruodžio Agonėles, J. Tallat-Kelpšos Ne margi sakalėliai ir to paties autoriaus Mano sieloj šien dien šventė. Malonu pastebėti, kad solistės lietuviška tartis yra nebloga ir gali būti pavyzdžiu kai kurioms šioj šaly gimusioms lietuviams. Mums, Bundza įsijautė į lietuvių muzikos dvasią ir mums pažįstamas dainas įspūdingai padainavo.

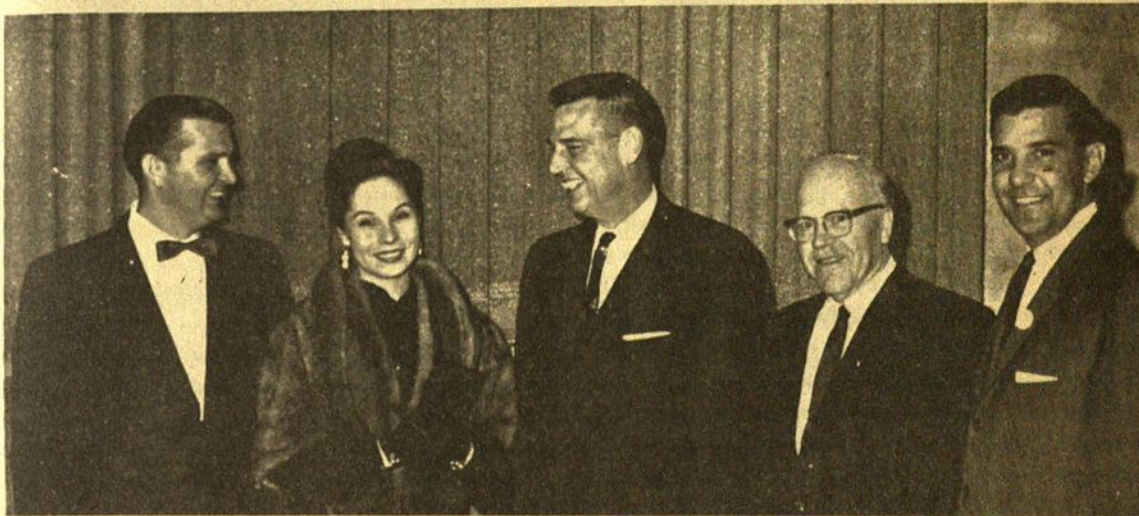
Kritikas Raymond Morin apie dainininkės itališką repertuarą taip pasisako: "Dramatinio ugnigumo ir tonų grožio buvo galima išgirsti arijos iš Puccini op., BoHEMA "Aš vadinama Mimi" ir Toskos "Gyvenau menui ir mellei", kurios buvo gerai atliktos, atitiko kūrinių pobūdį ir nuo taiknas". Taip pat jis pastebėjo, kad p. Bundza Wagnerio ir Mozarto arijas dainavo su vidine šiluma, išlaikydama stilių. Tokie kritiko atsiliepimai lietuvių širdyse dainininkėi tegali kelti tik dėkingumą, nesgi ji šiame koncerte buvo itin reikšminga lietuvių parengimo talkininkė.

Muz. Jono Beinorio vad. kvar-
tetą sudaro H. Enrikaitis, St.
Raudonis (tenorai), Jonas Nake-
lis (baritonas) ir Just. Bruo-
žas (bosas). Jie su įsijautimu ir

VIRŠUJE: Mirtingumo nuo vėžio pasaulio žemėlapis, Vyrų mirtingumas žymimas raide "V" ir moterų - "M". Šis žemėlapis sudarytas pagal Tarptautinės Sveikatos Organizacijos informacijas, Mirtingumas nuo vėžio visame pasaulyje nuo 1950 m. padidėjo 20,6%. Bendrai imant visame pasaulyje kasmet nuo vėžio miršta apie 5 milijonai žmonių.

gera nuotaika padainavo keletą
liet. liaudies dainų.

Koncerto rengimu rūpinosi LB Worcesterio apylinkės Komitetas. Lietuvii Fondui remti, ypačiai daug darbo į to koncerto surengimą įdėjo Komiteto pirm, rašytojas Antanas Giedrius - Giedraitis.

NAUDOKITE EAGLE STAMPS KAIP PINIGUS VIŠOSE 4 MAY'S KRAUTUVÈSE!

MAY'S DOWNTOWN ON THE HEIGHTS PHEMATOWN SOUTHGATE BASEMENTS

**DOWNTOWN
ON THE HEIGHTS
PARMATOWN
SOUTHGATE**

Fantastinis pirkinys!...

Įmonė likviduojasi! Kainavę \$19 iki 29

BERNIUKAMS

VELYKINIAI KOSTIUMAI

12.99

Normalūs dydžiai 6 iki 16
Stambesniems dydžiai 10 iki 14

- Pledai
- Lygūs
- Skersuoti
- Pavasarinių spalvų

Kaip tik laiku Velykomis! Tos progos neturėtumėte praleisti. Prityrusių siuvėjų pasiūti kostiumai iš vilnos, 100% vilnos ir mišinių puikiam Ivy League stiliuje. Paskutinių madų spalvos! Trijų sagų švarkai su dengtomis kišenėmis ir vidine anga. Visos kelnės lygiais priekiais su kilpomis diržui ir šoniniais pritaikymais geresniam dėvėjimui. Švarkai dar turi pusinius ir pilnus dirbtinio šilko pamušalus.

BASEMENT BOY'S DEPARTMENT, THE MAY CO., DOWNTOWN AND BRANCHES

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ IR KITUS KRAŠTUS
SIUNČIA

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice ir paskelbta U. S. Department of Commerce

Cosmos Parcel Express Corp.

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill., 60608

Tel. CA 5-1864 ir WA 5-2737

IR

Marquette Gift Parcel Service

2439 W. 69 St., Chicago. Ill., 60629

Tel. WA 5-2737 ir 225-1864

Didelis pasirinkimas medžiagų ir visų kitų siuntiniams
tinkamų prekių žemesnėmis negu kitur kainomis. Prieš
sudarydami siuntinius, patikrinkite mūsų kainas.

Istaigos vedėjai: EDV, ŽUKAUSKAS IR VYT. ŽUKAUSKAS
Abiejuose skyriuose galima užsakyti maisto siuntinius iš Danijos,
taip pat akordeonus, siuvas ir rašomas mašinas iš Europos ir
įvairias prekes, net šaldytuvus ir automobilius iš SSSR sandėlių.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

Čiurlionio Ansamblio metinis KONCERTAS

Sekmadienį, kovo 15 d. 5 val. p.p.

CLEVELANDO MUZIKOS INSTITUTO PUOŠNIOJE SALĖJE, 11021 EAST Blvd.

VIENAS BLOKAS Į PIETUS NUO ČIURLIONIO ANSAMBLIO NAMŲ

PROGRAMOJE: Čiurlionio Ansamblio mišrus, vyrų ir moterų choras su solistais A. Stempužiene ir V. Verikaičiu

VISOS VIETOS REZERVUOTOS. PRAŠOME BILJETUS ĮSIGYTI IŠ ANKSTO PAS G. MOTIEJŪNĄ Telef. 486-0881

Ramutis Kaminskas Kaziuko mugėje laimėjo metinę Dirvos prenumeratą. Kadangi Kaminskas yra nuolatinis Dirvos skaitytojas, prenumerata buvo perleista giminėms, gyv. Kanaadoje.

Vytautas Giedraitis, ilgesnį laiką dirbęs gyvybės draudimo srityje, neseniai išlaikė reikiamus egzaminus ir išplėtė savo draudimų sritį apimant automobilių, namų, įvairių vertybių, baldų ir kitus draudimus. Ta pačia proga jis yra pakeičias atstovauti NATIONWIDE draudimo bendrovei, rūpinantis ten apsidraudusių savo tautiečių draudimo reikalais.

V. Giedraitis kviečia Clevelando lietuvių pasinaudoti jo patarnavimu ir nuo š. m. kovo mėn. visais draudimo reikalais prašoma skambinti telef. 944-6835.

DAIL. KAZIMIERO ŽOROMSKIO parodos uždarymo proga Ateities Klubu vadovybė kovo 7 d. Čiurlionio namuose surengė pobūvį, į pobūvį, be Ateities Klubu narių, buvo atsilankę PLB vicepirm. muz. Alfonsas Mikulskis su poniu, dail. Ant. Vaikšnoras, skulpt. Vyt. Raulinaitis su poniu, svečias iš Kanados dail. J. Žilinskas, laikraščių draugo ir Dirvos atstovai ir kt. Pasisekusios parodos proga buvo paberta pluoštas linkėjimų dail. K. Žoromskiui ir pasidalinta parodos įspūdžiais.

Dail. K. Žoromskis pasisakė esąs maloniai nustebintas Clevelando lietuvių dėmesiu ne tik meno parodomis, bet gyvu domėjimusi mūsų kultūriniais reikalais. Beveik pusę parodoje išstatytų kūrinių lieka Clevelando lietuvių meno mėgėjų nuosavybėje. Tai gera atestacija visuomenei ir dailininkui.

ATTITASANT Dirvos 27 nr. patalpiną Kaziuko mugės aprašymą, tenka pažymėti, kad mugę oficialiai atidarė vyr. skaut. Iz. Jonaitienė, įgaliota perduoti L.S.S. Vyriausios Skautininkės sveikinimus ir perkirpdama tradicinį mugės atidarymo kaspiną. Ta pačia proga noriu padėkoti Tėvų Komitetams už puikiai pagamintus pietus ir dar puikes-

nį bendradarbiavimą ir sutarimą. Noriu viešai pasididžiuoti savo tauto skautėmis, jų susiklausymu, jų gražiais ir nuoširdumu dvelkiančiais rankų darbais. Jos parodė neišsenkamą energiją patarnaudamos svečiams prie stalų ir prižiūradamos savo gaminius. Jų jaunatviškas linksmumas dvelkė laužo metu. Skautininkių stalias ne vieną aprūpino lietuviškais margačiais artėjančiom Velykom.

Ačiū pilniečiams ir skautams akademikams už prisidėjimą prie mugės įdomumo gražiais ir meniškais rankų darbais ir tikrai gausia programa laužo metu. Didžiausias, betgi, ačiū tenka mugę atsilankiusiems svečiams. Buvo nepaprastai malonu matyti tokią gausybę besišypsantių veidų, klausyti mugės triukšmo ir tikėti, kad skautiška idėja tebėra gyva Clevelando lietuvių tarpe, kad mūsų skautiškas jaunimas yra nuoširdžiai remiamas ne tik tėvų, bet ir visuomenės.

V. Butkienė
Neringos Skaucių Tunto Tuntininkė.

The Illuminating Co. yra viena iš pirmųjų per televiziją pradėjusių akciją už pramonės įmonių pritraukimą Ohio valstijon. Parinktais šukiais ir ryškesniais faktais per rytinę "Today" programą (NBC) nurodoma, kodėl Clevelandas yra šiaurės rytų Ohio yra "best location in the Nation."

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

Mes padainuosime naujų dainelių

Pasikalbėjimas su Čiurlionio Ansamblio meno vadovu Alfonsu Mikulskiu apie būsimą Čiurlioniečių koncertą, koncertines išvykas, įdainuosimas plokšteles ir įvykius, kuriais gyvena Čiurlionio ansamblio šeima.

Laiko srovė atneša ir nuplūdo užmarštin įvykius, apie juos nepalikdama net jokių pėdsakų. Bet gi būna įvykių, kurie ryškiai bruožu įsirežia į mūsų sąmonę, išlieka neužmirštami

PARDUODAMAS 90 akrų žemės sklypas, tinkamas ūkininkavimui ar kt. reikalams, Thompson vietovėje, Ohio.

Teirautis:

Mrs. A. Wesolowskas

IV 1-3477

(30-31)

Geras vienos šeimos namas arti Noble Rd. ir Euclid Ave. 4 miegamieji; 3 ant 2-ro aukšto ir vienas ant 3-čio. Gazo pečius, 2 automobilių garažas. Tik \$13,900.

ŠIRVAITIS

Wm. T. Byrne Real Estate

1535 Hayden Ave.

Įstaiga — MU 1-6100;

namai — KE 1-4080

(30)

J. P. MULL-MULIOLIS
REALTOR

Šv. Jurgio parapijoje

1 šeimos, 6 kamb., nauja vonia, geras rūsys, garažas, gražus kiemas. Prašo tik \$11,600. Įmokėjimas \$1,500.

2 šeimų 5-5, 1½ garažo, geras rūsys. \$10,400.

2 šeimų 3-3, \$11,600.

2 šeimų 5-4, 2 geri gazo pečiai, mūrinis garažas, labai gerame stovyje. \$11,900

2 šeimų 5-5, 2 naujos virtuvės, 2 naujos vonios, 2 garažai. \$13,900.

2 šeimų 5-5, \$9,800.

1 šeimos, visi 6 kamb. žemai, arti St. Clair. \$9,500.

East Cleveland

2 šeimų 5-5, 2 gazo pečiai, 2 garažai. \$16,900.

E. 160 — St. Clair

2 šeimų 4-4, 3 garažai, nuoma \$130 mėn. \$10,600.

Investavimui

6 šeimų mūrinis, nuoma virš \$500 mėn. \$27,500.

7 butai, 3 garažai. \$27,900

6 šeimų mūrinis, 6-6-6-5-5-5, šildymas gazu, gerame stovyje. \$25,000.

Lietuviai bendradarbiai:
Alg. Dailidė ir John Lorenz
13229 Superior Ave.

UL 1-6666

dienas, mėnesius ir metų metus. Tokiais neužmirštamais įvykiais būna Čiurlionio Ansamblio koncertai.

Šiandien vyksta Čiurlioniečių kietas darbas, diena dienon vakarais, iki vėlyvo vidunakčio. To darbo vaisius Clevelando lietuviškoji visuomenė girdės Čiurlionio Ansamblio koncerte, kuris įvyks šį sekmadienį, kovo 15 d. 5:00 val. Clevelando Muzikos Instituto koncertinėje salėje, 11021 East Boulevard.

Ką Čiurlioniečiai ketina patiekti mūsų lietuvišką dainą mėgstamiausiai visuomenei? Apie tai patyrėme iš meno vadovo Alfonso Mikulskio.

Čiurlionio Ansamblio, šiais metais pradėjęs savo kūrybinio darbo 25-uosius sukaktuvinius metus, per tą laiką yra susidaręs savitą stilų bei menišką veidą, jeigu taip galima pasakyti, -- kalbėjo Maestro. -- Ansamblis, kaip žinia savo darbą grindžia savita lietuviška liaudies daina, mūsų muzikų harmonizuota koncertiniams reikalavimams. Ansamblis savo repertuarą įvairina ir mūsų kompozitorių kūrinių, kurie yra artimesni ansamblio tradiciniam stilui. Tai mūsų kūrybinis kelias. O visa tai mus ir įpareigoja nesiblaškyti, keliauti tuo keliu, kurį pradėjome kadaise Vilniaus Gedimino kalno papėdėje, prieš nepilną šimtmečio ketvirtį...

Kalbėdamas apie būsimą koncertą A. Mikulskis pastebėjo, kad tame koncerte, kaip ir buvu-

rytojų!

Po pavasarinio koncerto, įvykstančio šį sekmadienį, numatomos tokios iškylos: Akronė, balandžio 12 d. ir ten pat, gegužės 24 d., ansamblis dalyvaus kelbono kun. Petreikio kunigystės 25-rių metų minėjimo vakare koncerte, Spalio 12 d. Čiurlioniečiai dalyvaus Detroito Lietuvių Vilniečių Sąjungos vakare - koncerte. Rudens sezono metu numatoma su koncertais lankytis Toronte ir Hamiltone.

Baigus šį pasikalbėjimą, noriu mūsų visuomenės dėmesį atkreipti į būsimą ČMA koncertą, vykstantį naujoje ir daugeliui dar nežinomoje vietoje, būtent: Clevelando Muzikos Instituto koncertinėje salėje, kuri tiek architektūriškai, kaip patalpa ir akustikos požiūriu yra viena naujausių ir įdomiausių.

Vytautas Brazilius

DETROIT

MISIJOS ŠV. ANTANO lietuvių parapijoje prasidės pirmadienį, kovo 16. Pamaldos įvyks 7:30 v.v. ir 9 val. rytais. Jas praves kun. Jonas Gutauskas iš Delhi, Ontario.

PAIEŠKOMAS JONAS KALINAUSKAS, kilęs iš Kalvarijos, prieš karą gyveno Detroito ir tu-

BALFO POSĖDIS

Kovo 6 d. įvyko Balfo valdybos posėdis. Posėdyje dalyvavo pirm. pareigas einęs vicepirm. A.S. Trečiokas, vicepirm. E. Armanienė iš Baltimorės, vicepirm. S. Lušys, vicepirm. J. Audėnas, sekret. V. Barčiauskas ir ižd. A. Senikas, taip pat posėdyje dalyvavo New Yorko Balfo direktoriai: V. Abraitis, Briedis ir Dzikas. Nutarta: Balfo administraciją sumažinti, paliekant du nuolatinius tarnautojus: reik. ved. kun. L. Jankų ir sekr. J. Gri-gienę, pakavimo darbams vykdyti dvi ar tris dienas savaitėje laikyti vieną apmokamą asmenį.

Siuntinius su vaistais į Lenkiją ar kitur siųsti tik ypatingu atveju, Balfo namų 105 Grand St., Brooklyn, kaip nešantį nuostolius, parduoti ir pirkti kitą geresnę vietą, save apmokantį ir geresniam stovyje, nes šio namo vertė krūta ir perdidelės išlaidos remontams.

Paskirta visa eilė pašalpų ir siuntinių į Lietuvą, Lenkiją, Austriją, Italiją, Venezuelą, Vokietiją ir JAV.

Balfo direktorių pusmetinis suvažiavimas įvyks balandžio 18 d. Philadelphiaj. Direktoriams kelioms suvažiavimams iš Balfo išd. neatlyginama. Direktoriai, asmeniškai negalintieji dalyvauti suvažiavime, gali savo vietą atsiųsti įgalotinius. (ap)

Balių-koncertų ir kitokių pramogų bei parengimų rengėjų dėmesiai.

Vincas Apanius, greta visų kitų sodininkystės patarnavimų atlieka ir dekoravimo gėlėmis darbus patalpose. Kainos gana prielamos ir bus atsižvelgta į pageidavimus, iš anksto susitarus.

Kreiptis: 382-1606
503 Richmond Rd.
Richmond Hts., Ohio

rėjo cigary fabriką. Su informacija kreipkitės tel. Broadway 3-2224.

ANTANAS IR ONA JONAVIČIAI, Vinewood užiegos savininkai, buvo nuvykę į St. Louis, Mo., dalyvauti pusbrolio kun. Mykolo Vitkaus laidotuvėse.

PATRICIA BANDZA, Lietuvių Melodijų radijo valandėlės pranešėja, šią savaitę išvyko atostogoms į saulėtą Floridą.

DLOC metinis susirinkimas įvyks šį sekmadienį 12 val. p.p. Lietuvių Namuose, 3009 Tillman. Visų draugijų atstovai kviečiami būtinai dalyvauti. Bus renkama valdyba 1964 metams.

JAV PABĖGELIAMS GLOBOTI KOMITETO ruošiamas koncertas įvyks pirmadienį, kovo 30, Fordo auditorijoje. Bilietai Vlodo Paužos krautuvėje Neringoje.

DETROITO IR APYLINKIŲ LIETUVIAI KLAUSO LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIO PROGRAMĄ

iš Detroito WJLB stoties — banga 1400
šeštadieniais nuo 4:30 iki 5:30 p. p.

Pranešėjai: ALGIS ZAPARACKAS

ir PATRICIA BANDZA.

Vedėjas — RALPH J. VALATKA.

15756 Lesure, Detroit, Mich. 48227
Tel. Broadway 3-2224

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• **Aleksis Rannit, Juozas Daubėnas ir Algirdas Landsbergis** dalyvaus Tarpt. PEN Klubo Amerikos skyriaus ruošiamame Sov. Sąjungos koncentracijos stovykloje 1938 m. žuvusio poeto Osip Mandelstam minėjime.

Minėjimas įvyks kovo 13 d., penktadienį, 7:30 Auditorium, Donnel Center salėje, 20 West 53rd St., New York City.

Minėjamą atidarys trumpu įvediniu žodžiu PEN tarpt. sk. Amerikoje pirmininkas, estų poetas Aleksis Rannit. Juozas Daubėnas, šalia kitų, patieks fragmentų iš autoriaus poemų angliškai.

Programoje numatyta pian koncerto įtarpos, kurias patieks Donn A. Feder, pasakambačindamas Bacho, Scarlati ir Chopino kūrybos.

Minėjimo organizacinį komitetą sudaro Joseph Gruss, Alg. Landsbergis, Szeslaw Milocz, Dlagomir Nenoff, Josef Wittlin.

• **30 Contemporary American Prints** parodoje, kuri buvo surengta IBM galerijoje New Yorke, 16 E. 57 St., dalyvavo ir Romas Viešulas su spalvota litografija "Enclosed".

• **New Yorko Vyrų Oktetas**, ryšium su naujai išleidžiama ilgo grojimo lietuviška plokštelė. Balandžio 11 d., šeštadienį, 8 val. vak., Club 889 jaučioje salėje: 880 Jamaica Avenue, Woodhaven, New York, rengia naujos plokštelės sutikimo vakarą - krikštynas. Meninę programą atliks New Yorko Vyrų oktetas, vad. Al. Mrozinskui. Šokiams gros garsusis Edvardo Radionovo orkestras, iš

Hartford, Conn. Svečiai bus vaišinami ištisą vakarą už \$5.00. Rezervacijoms skambinti Vyt. Alksniniui: TU 6-5695 (code 212), arba J. Stukui: WA 6-3325 (code 201).

• **Kun. Algimanto Kežio**, S. J., foto kūrinių paroda yra rengiama kovo 14-15 d. Apreiškimo parapijos salėje, North 5 ir Havemeyer St., Brooklyne. Šeštadienį paroda bus atidaryta nuo 1 iki 5 val. po pietų, o sekmadienį — nuo 12 iki 4 val. po pietų. Sekmadienį 1 val. kun. Alg. Kežys duos pašnekesį tema "Modernaus religinio meno paminklus Europoje aplankius". Pašnekesys bus iliustruotas ekrane rodomais spalvotais paveikslais. Parodą rengia Lietuvių Bendruomenės New Yorko Apygarda. Visi New Yorko ir apylinkės lietuviai kviečiami šią parodą aplankyti.

NEWARK

• **Kristijono Donelaičio** minėjimas įvyks kovo 15 d., 12 val. po pamaldų šv. Trejybės parapijos salėje, Adams St., Newark, N. J. Newarko ir apylinkės lietuviai kviečiami dalyvauti šio garsaus lietuvių poetarasytojo gimimo sukaktuvių minėjime.

Paskaitą apie poetą ir jo kūrybą skaitys Stasys Jakštas. Ištraukas iš Metų padeklamuos Viktoras Jokubaitis.

Minėjamą rengia Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos V skyrius, kviesdamas kitas vietines organizacijas.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

PADĖKA

Mūsų brangiam vyrui ir tėvui **STASIUI LESKAIČIUI-IVOŠIŠKIUI** mirus, nuoširdžiai dėkojame visiems velionį lankiusiems ir jį amžino poilsio vieton palydėjusiems.

Dėkojame visiems mus liūdesio valandą guodusiems ir visokeriopai mums padėjusiems.

Negalime čia išvardinti visų, kurių rūpestingumas ir pagalba padėjo mums tose mums itin sunkiose dienose. Jiems visiems priklauso mūsų gilus dėkingumas.

Vincė Leskaitienė-Jonuškaitė
ir šeima

Provizoriui

GEDIMINUI GUDĖNUI

mirus, motinai, žmonai, broliams ir artimiesiems reiškiamo užuojautą ir kartu liūdime

Marytė ir Pranas Barteškai

SOFIJAI ŠARKIENEI

mirus, jos vyrui JONUI, sūnums: VINCUI, JONUI ir VYTAUTUI, dukroms: JANINAI PAKETURIENEI, IRENAI MATZ ir DANUTEI ALIENEI bei jų šeimoms giliausią užuojautą reiškia

ALT S-gos Omahos Skyrius

ALT East Chicago skyriaus valdybos nariai pas Gary burmistą Martin A. Katz Vasario 16 proga, šiam pasirašant proklamaciją. Nuotraukoje iš kairės: kun. dr. I. Urbonas, ALT skyr. pirm. A. Vinikas, burmistras Martin A. Katz, vicepirm. A. Nenienė ir J. Petraitis.

LILIJĄ ŠUKYTĘ DAINUOS CHICAGOJE

Solistė Lilija Šukytė šį sekmadienį, kovo 15 d., 4 v. p.p. išpildys meninę programą "Laiškų Lietuviams" metinėje šventėje Chicagoje, Jaunimo Centre.

Lilija Šukytė, jauna ir talentinga Kanados lietuvaitė, sparčiai tobulėja solo dainavimo mene. Savo karjeros pradžioje padėjo stiprų pagrindą dainavime ir kalbose: baigė muzikos konservatoriją Toronte "solo performer" laipsniu, o McMaster Universitete įsigijo bakalauratą prancūzų ir vokiečių kalbose. Šiuo metu antrus metus tęsia Artist Diploma studijas Toronte muzikos fakultete.

Dalyvaudama įvairiuose muzikos festivaliuose, Lilija pelnė visą eilę vertingų atžymėjimų ir medalių, kurie ją ryškiai išskiria virš bendro jaunų solistų lygio. 1962 m. laimėjo Royal Society of Canada stipendiją gilinti dainavimo studijas Vokietijoje. Muzikos profesorių patarimu stipendiją atidėjo, kol užbaigs Artist Diploma studijas. Gavusi Lady Eaton stipendiją 1963 m. Kiwanis festivalyje, š.m. vasario 29 d. to paties vardo festivalio finalinėse varžybose laimėjo pirmą

vieta, tapo atžymėta profesionalų trofeja ir tuo pačiu buvo pakviesta koncertuoti Toronte Massey salėje kovo 5 d.

Iš visų solistės laimėjimų

BOSTON

• **Vladas Bajerčius**, ALT Bostono skyriaus pirmininkas, atsiuntė ilgesnį padėkos laišką, kuriame dėkoja visiems prisidėjusiems prie ALT Bostono skyriaus ruošto Vasario 16 d. minėjimo.

SKAUTŲ AIDO PLATINIMAS

Skautų Aido platinimo vėjus eina į pabaigą. Žalgirio tunto tuntininko Č. Kiliulio pastangomis, visi Baltijos ir Žalgirio tuntų skautai-ės užsiskaitė sk. Aida.

Iki šiol Bostone surinkta 104 eilinės ir 10 garbės prenumeratų.

Sk. Aido garbės prenumeratorių yra: inž. Br. Galinis, Č. Kiliulis, inž. R. Veitas ir Myk. Manomaitis.

Tikimasi, kad Bostonas Sk. Aido platinime laimės pirmą vietą.

svarbiausiu laikytinas jos pakvietimas pagrindinė dramatinio opero rolėn Benjamin Britten "Lady Billows" operoje Albert Herring Toronte operos atidarymo proga, kovo 4-8 d.

Savo talentingu balsu sol. L. Šukytė dažnai džiugina ir lietuvišką visuomenę, sausio 11 d. ji koncertavo Toronte; kovo 15 d., 4 val. po p. Jaunimo Centre Chicagoje išpildys "Laiškų Lietuviams" metinės šventės meninę programą. Bus ruošiamas jos koncertas ir Clevelande.

BEVERLY SHORES

MINĖJO VASARIO 16

Vasario 23 d. Beverly Shores mokyklos auditorijoje, Lietuvių Klubas iškilmingai paminėjo Lietuvos Nepriklausomybės Paskelbimo dieną. Auditorijos patalpa klubo ponių rūpesčiu buvo skoningai dekoruota tautodailės darbais ir žalumynais. Klubo pirmininkas Jonas Mildažis (prezidiumą pakvietė buv. Teisingumo Ministerį Boleslovą Masiulį, buv. seimo narį N. Radį, Miesto savivaldybės pirmininką C. W. Wheeler, vietos kunigą H.J. Ameling ir ALT atstovą Dr. Remeikį. Dr. Remeikis padarė pagrindinę pranešimą anglų ir lietuvių kalbomis, išskeldamas Lietuvos vaidmenį tarptautinėje politikoje.

Danguolė Bartkuvienė, dėvėdama tautiniais rūbais, vaizdingai supažindino svečius su tautiniais šokiais ir dainomis, atkreipdama dėmesį į jų istorinį autentiškumą. Tautiniai šokiai buvo atlikti Chicagos Marquette Parko šeštadieninės mokyklos mokinių, vadovaujant Martienei, akordeonu palydint Gutauskiui.

Alice Stephen moterų choras publiką nustebino savo turimais talentais. Amerikiečiai svečiai buvo iškilmingai nuteikti pora valandų užsitęsusia menine programa.

Po programos svečiai buvo vaišinami Klubo ponių namie gamintais skanėstais ir kava. Malonu pasidžiaugti klubo narių aktyvumu, rengiant šias iškilmes. Apie 150 dolerių buvo suaukota ir pasiūsta Amerikos Lietuvių Tarybai.

* GRUPE INICIATORIŲ vasario 14 d. susirinkę inž. Eug. Bartkaus namuose, įsteigė Rezoliucijoms remti skyrių ir išsirinko komitetą iš Dr. K. Ambrozaičio, inž. J. Buloto, D. Bartkuvienės, I. Nekuvienės ir E. Masiulienės. Dalyvavusieji padarė rinkliavą šiam reikalui puoselėti. Vasario 23 dieną įvykusiam mokyklos auditorijoje Nepriklausomybės dienos minėjime, Komitetas sugerbėjo surinkti nemažą parašų petijai, adresuotai Indijos senatoriams.

* VASARIO 16 GIMNAZIJAI remti kuopelė vadovaujama B. Masiulio, rado gyvo pritarimo vietos lietuvių tarpe. Eilė asmenų istojo nuolatiniams nariais.

Dirvoje galite įsigyti ar užsisakyti šias naujai pasirodžiusias knygas:

Vytauto Alanto 9 Dramos Veikalai — 5 dol.

Pulgio Andriušio Purienos povandeniu — 1.50 dol., kietais viršeliais 2 dol.

Prano Pauliukonio Tautos istorijos mokymas — 2 dol.

Chicagos Lietuvių Opera

balandžio 19 d., 3:00 val. p. p.,
balandžio 25 d., 8:00 val. vak. ir
balandžio 26 d., 3:00 val. p. p.

stato 3 veiksmų Puccini operą

"TOSCA"

STUDEBAKER TEATRE

410 So. Michigan Ave., Chicago, Ill.

Bilietai gaunami MARGINUOSE, 2511 West 69th Street, Chicago, Illinois.

Bilietų kainos: 7, 6, 5, 4, 3 dol.

Paštu bilietai užsakomi:

LITHUANIAN OPERA OF CHICAGO, 2511 W. 69th St. Chicago, Illinois 60629

Tuo pavadinimu išrašyti čekį atitinkamai sumai ir pridėti sau adresuotą voką su pašto ženklu, laiške nurodant spektaklio datą ir bilieto kainą.

VISUS IŠ ANKSTO KVIEČIA ĮSIGYTI BILIETUS IR ATŠILANKYTI SPEKTAKLIUOSE

Chicagos Lietuvių Opera

"LAIŠKŲ LIETUVIAMS" METINĖ ŠVENTĖ

JAUNIMO CENTRE,
CHICAGOJE
Sekmadienį, kovo 15 d.
4 val. p.p.

PROGRAMA:

1. Konkurso premijų įteikimas.
2. Sol. LILIJOS ŠUKYTĖS KONCERTAS. Akomp. pian. M. MOTEKAITIS.
3. Užkandžiai apatinėje salėje.

Prašome atsilankyti.

Auka į koncertą 3 arba 2 dol.